Μιλώ και γράφω Ελληνικά στις γειτονιές του κόσμου

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
© Πανεπιστήμιο Κρήτης
Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.
Εργαστήριο Διαπολιτισμικών
και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)
Πανεπιστημιούπολη
74 100 Ρέθυμνο
Τηλέφωνο: 0831-77605, 77635
Fax: 0831-77636
e-mail: ediamme@edc.uoc.gr
www.cc.uch.gr/diaspora

Το έργο χρηματοδοτείται από εθνικούς
πόρους και την Ευρωπαϊκή Ένωση στα
πλαίσια του Β΄ ΚΠΣ 1994-1999 (ΕΠΕΑΕΚ)

ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΕΠΠΠΕΔΟ 2ο • ΤΕΥΧΟΣ 1ο

Μιλώ και γράφω Ελληνικά στις γειτονιές του κόσμου

Για παιδιά ηλικίας 8-9 ετών (3η τάξη)

Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 1999

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Δ.Ε.
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Το "Πρόγραμμα Παιδείας Ομογενών" χρηματοδοτείται
από την Επιτροπή της Ε.Ε. και το ΥΠ.Ε.Π.Θ.
στα πλαίσια του ΕΠΕΛΕΚ, έργο 1.1.ζ (δ),
και η υλοποίησή του έχει ανατεθεί
στο "Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών"
του Πανεπιστημίου Κρήτης.
Για την παραγωγή του διδακτικού υλικού,
που περιέχεται στο παρόν τεύχος,
εργάστηκαν οι εξής:

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
Μανόλης Βαγιωνάκης
Μιχάλης Καδής
Φανούριος Λιαναντωνάκης

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ
Βαγγέλης Ελευθερίου

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
Βαγγέλης Ελευθερίου

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ
Ε. Μητσιάλης Α.Ε.

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΩΝ
Νικόλαος Ε. Παπαδογιαννάκης
Ελπινίκη Νικολουδάκη-Σουρή

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Νικόλαος Ε. Παπαδογιαννάκης
Ελπινίκη Νικολουδάκη-Σουρή

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΡΓΟΥ
Μιχάλης Δαμανάκης

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

Τίτλος Ενότητας	Κοινωνικοπολιτισμικά: περιεχόμενο	Κοινωνικοπολιτισμικά: στόχοι	Λεκτική πράξη	Μορφοσύνταξη
1. Πάλι όλοι μαζί!!!	- Επιστροφή της παρέας στο σχολείο. - Οι διακοπές ως ευκαιρία γνωριμίας με ανθρώπους και τόπους της Ελλάδας και άλλων χωρών.	- Να μιλήσουν τα παιδιά για τις εμπειρίες των διακοπών. - Να καταλάβουν ότι οι διακοπές είναι μια ευχάριστη και ωφέλιμη αλλαγή, απαραίτητη στον άνθρωπο για να ξεκουραστεί, να γνωρίσει άλλους τόπους, να κάνει νέους φίλους και να γυρίσει ανανεωμένος στις καθημερινές του ασχολίες.	- Εκφράζω συναισθήματα. - Επικοινωνώ, κουβεντιάζω με φίλους. - Ρωτώ το όνομα κάποιου. - Ρωτώ κάποιον τι κάνει. - Αφηγούμαι προσωπικές εμπειρίες.	- **Ουσιαστικά**: *αρσενικά*, *θηλυκά*, *ουδέτερα* (ονομαστική, ενικός-πληθυντικός αριθμός) - **Γένος**: φυσικό/γραμματικό - Διάκριση σε *πρόσωπο, ζώο, πράγμα*
2. Κάθε παιδί κι ένα ... λουλούδι!!!	- Η διαφορά της καταγωγής και οι ιδιαίτερες δραστηριότητες του καθενός μας φτιάχνουν μια “δυναμική κοινότητα” δημιουργική και ζωντανή.	- Να μιλήσουν τα παιδιά για την καταγωγή τους, για το τι ξέρουν να κάνουν και τι μπορούν να προσφέρουν. - Να συνειδητοποιήσουν ότι η συνύπαρξη των ανθρώπων από διαφορετικούς πολιτισμούς φτιάχνει μια ζωντανή κοινωνία.	- Μιλώ για τον εαυτό μου. - Λέω από πού είμαι και πού μένω.	- **Προθέσεις**: “από” για δήλωση καταγωγής - **Ουσιαστικά**: *ουδέτερα σε -ι* και *-ο* (ενικός-πληθυντικός αριθμός)
3. Στο σπίτι... Καθένας μας και όλοι μαζί!	- Η καθημερινή ζωή μιας οικογένειας. Τρόποι συμπεριφοράς και ρόλοι προσώπων.	- Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά ποιες καταστάσεις δημιουργούνται κατά τη συμβίωση των μελών μιας οικογένειας. - Να διαπιστώσουν στοιχεία συνάντησης, διαφοροποίησης και εξεύρεσης ισορροπιών μεταξύ τους.	- Ζητώ κάτι ευγενικά. - Ρωτώ και απαντώ με το *πού* και το *πώς*. - Αφηγούμαι σε γραπτό λόγο (ιστορία με εικόνες).	- **Ουσιαστικά**: *αρσενικά σε -ας* και *-ής* ισοσύλλαβα (ενικός-πληθυντικός αριθμός) - Τα μόρια *πού*, *πώς* ως επιρρήματα - το που ως αναφορική αντωνυμία

4. Να ζήσεις, Μαρία...	-Τα γενέθλια ως κοινωνική εκδήλωση. - Οι δεσμοί που αναπτύσσονται ανάμεσα στα παιδιά και έξω από το σχολείο. - Η συμμετοχή της παρέας στο πάρτι.	- Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά ότι το πάρτι είναι ευκαιρία κοινής χαράς. - Να αναγνωρίσουν τη συμβολική αξία του δώρου.	- Δίνω ευχές σε κάποιον για τα γενέθλιά του. - Προσκαλώ κάποιον στα γενέθλιά μου. - Σημειώνω πράγματα που μου χρειάζονται.	- **Ουσιαστικά**: *θηλυκά* (ενικός-πληθυντικός)
5. Οι συγγενείς μου	- Οι δεσμοί μεταξύ των συγγενών. - Τόπος γέννησης και συγγενείς. - Τα οικογενειακά γεγονότα, η επικοινωνία μεταξύ των συγγενών, η νοσταλγία και η συνοχή της οικογένειας. Η μεταφορική σημασία του όρου "ρίζες" και η σχέση του με τους συγγενείς και τον τόπο καταγωγής.	- Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά τη συναισθηματική και την πολιτισμική φόρτιση των δεσμών της συγγένειας. - Να καταλάβουν τη σημασία που έχουν για το κάθε άτομο οι οικογενειακές συναντήσεις.	- Μιλώ για την οικογένειά μου (σχέσεις συγγενείας). - Λέω από πού είμαι και πού μένω.	- **Ο σύνδεσμος** *αλλά* (δήλωση αντίθεσης) - **Ουσιαστικά**: *φυσικό γραμματικό γένος* - **Οριστικό άρθρο**: *αρσενικό* και *θηλυκό* (αιτιατική - γενική) Διάκριση των τύπων του άρθρου *τον / των* *της / τις*
6. Έλα κι εσύ στην παρέλαση!	- Το ιστορικό γεγονός της 28ης Οκτωβρίου 1940 και η ένταξή του στον αγώνα κατά του φασισμού. - Η εθνική γιορτή της χώρας προέλευσης και η εθνική γιορτή της χώρας διαμονής. - Η γιορτή της 28ης Οκτωβρίου στον Καναδά.	- Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά τη σημασία του αγώνα του 1940. - Να γνωρίσουν τον τρόπο με τον οποίο γιορτάζεται η επέτειος της 28ης Οκτωβρίου μέσα και έξω από την Ελλάδα.	- Τοποθετώ γεγονότα στον χρόνο.	- **Ρήματα**: *αόριστος* (οριστική ενεργητικής φωνής ρημάτων α΄ και β΄ συζυγίας) - Φράσεις με ρήμα στον αόριστο
7. Από τον πύργο του Τορόντο	- Ξενάγηση στην πόλη του Τορόντο.	- Να γνωρίσουν τα παιδιά χαρακτηριστικά σημεία της πόλης του Τορόντο. - Να ενθαρρυνθούν να μιλήσουν για τον τόπο που μένουν.	- Στέλνω κάρτα. - Περιγράφω το χώρο που ζω. - Ρωτώ κάποιον από πού είναι και πού μένει. - Επισκέπτομαι μια πόλη και μιλώ γι' αυτήν.	- **Προθέσεις**: *σε* και *από* για δήλωση του χώρου (κίνηση-στάση) - **Ρήματα**: *Ενεστώτας* (ενεργητική φωνή, γ΄ ενικό και γ΄ πληθυντικό πρόσωπο)

8. Πολλά μπορούν να κάνουν τα παιδιά!	- Η εφιαλτική μόλυνση της ατμόσφαιρας και η ευθύνη του ανθρώπου γι' αυτήν.	- Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά ότι ο κάθε άνθρωπος μπορεί να προστατέψει το περιβάλλον. - Να πάρουν πρωτοβουλίες για βελτίωση της ζωής μας.	- Περιγράφω πράγματα. - Ταυτίζω αντικείμενα μέσα από την περιγραφή. - Συνθηματικός λόγος.	- **Ρήματα**: *άρνηση* με *προστακτική* - **Επίθετα**: *ονομαστική, αιτιατική ενικού αριθμού* - Συμφωνία *επιθέτου* και *ουσιαστικού* - Δομές *κατηγορουμένου*
9. Πονάνε τα δόντια, όταν χαλάσουν!	- Στοματική υγιεινή - Σχέση με τον οδοντίατρο. - Σημασία της διατροφής.	- Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά τη σπουδαιότητα της καλής διατροφής για την υγεία των δοντιών. - Θα θεωρούν απαραίτητη τη επίσκεψη στον οδοντίατρο.	- Τι λέω όταν πονώ. - Εκφράζω υποχρέωση με τη φράση "πρέπει να...". - Αφηγούμαι σε γραπτό λόγο μια ιστορία με εικόνες.	- **Ρήματα**: *ενεστώτας* Οριστική α΄ συζυγίας ενεργητικής και μέσης φωνής. Η ονομαστική ως *υποκείμενο* - Η δομή "πρέπει να..." "δεν πρέπει να..."
10. Το λιοντάρι και ποντίκι	- Η αλληλογραφία και ο διδακτισμός του αισώπειου μύθου.	- Να γνωρίσουν τα παιδιά τη λειτουργία του μύθου για παραδειγματισμό του ανθρώπου. - Να καταλάβουν τα παιδιά την αξία της αλληλοβοήθειας.	- Διηγούμαι ένα μύθο. - Ζητώ βοήθεια και δέχομαι να βοηθήσω. - Αφήγηση.	- **Ρήματα**: *αόριστος* σε *-σα* και *-ξα*
11. Να βρεθούμε;	- Η ανταλλαγή επισκέψεων και τα παιχνίδια στα σπίτια φίλων.	- Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά ότι η ανταλλαγή των επισκέψεων τους δίνει την ευκαιρία να επικοινωνήσουν με τις οικογένειες των συμμαθητών τους και να γνωρίσουν τη ζωή στο σπίτι.	- Ρωτώ: ποιος, ποιον, πότε, πώς, τι; - Τοποθετώ γεγονότα στο χρόνο. - Τοποθετούμαι μέσα στο χρόνο. - Γράφω μια πρόσκληση.	- **Ρήματα**: *μέλλοντας στιγμιαίος*: οριστική α΄ συζυγίας ενεργητικής φωνής - Η πρόθεση *σε* για δήλωση του χώρου - Φράσεις με ρήματα στον στιγμιαίο μέλλοντα
12. Πάμε για ψώνια;	- Η κίνηση της λαϊκής στην Ελλάδα. - Εικόνες από τη λαϊκή της Victoria.	- Να έρθει σ' επαφή το παιδί με τον κόσμο της "λαϊκής" και να γνωρίσει τύπους της σε διάφορα μέρη του κόσμου.	- Διατυπώνω σύγκριση με βάση χαρακτηριστικά προσώπων, ζώων, πραγμάτων. - Πουλώ και αγοράζω (τι λέω;).	- **Συγκριτικά επιθέτων**: *Πληθυντικός ευγενείας*
13. Η γέννηση του Χριστού	- Η σημασία της γιορτής των Χριστουγέννων. - Ήθη και έθιμα της χριστιανοσύνης. - Η αντίληψη και η συμμετοχή	- Να βιώσουν τα παιδιά τη σημασία της μεγάλης γιορτής των Χριστουγέννων. - Να μάθουν ήθη και έθιμα των Χριστουγέννων.	- Δίνω ευχές. - Ευχετήρια κάρτα. - Φτιάχνω ένα πρόγραμμα.	

	των παιδιών στις γιορτές των Χριστουγέννων. - Η λογοτεχνία γύρω από τη Γέννηση του Χριστού.			
14. Τα όργανα έπαιζαν γλυκά κι ο κόσμος τραγουδούσε	Η σημασία της δημοτικής μουσικής και των λαϊκών χορών στις κοινότητες του Απόδημου Ελληνισμού. - Είδη λαϊκών μουσικών οργάνων.	- Να βιώσουν τα παιδιά τη συγκίνηση του Έλληνα για τη δημοτική μουσική, τα τραγούδια και τους χορούς. - Να γνωρίσουν τα βασικά όργανα της λαϊκής μουσικής.	- Ταυτίζω αντικείμενα με περιγραφή (παντομίμα).	- **Ρήματα**: *παρατατικός*: α΄ συζυγία ενεργητικής φωνής. Φράσεις με ρήματα στον παρατατικό.
15. Δήμητρα και Περσεφόνη	- Ο μύθος ως ερμηνεία της αλλαγής των εποχών. - Διαφορές εποχών και μηνών ανά ημισφαίριο.	- Να κατανοήσουν τα παιδιά πώς εξηγούνταν στην εποχή της μυθικής σκέψης τα διάφορα φυσικά φαινόμενα και η αλλαγή των εποχών. - Να κατανοήσουν τς διάφορες βορείου και νοτίου ημισφαιρίου ανά εποχή.	- Εκφράζω συναισθήματα (χαρά, θαυμασμό, λύπη, ευχή).	- **Επιφωνήματα**
16. Ήρθε η τρελή Αποκριά	- Τα έθιμα της Αποκριάς και η σημασία της γιορτής στην παρέα. - Η σημασία και λειτουργία της μάσκας. - Το έθιμο του “χαρταετού” ανά τον κόσμο.	- Να βιώσουν την ατμόσφαιρα της Αποκριάς. - Να ζήσουν το κλίμα των ημερών. - Να αντιληφθούν ότι το πέταγμα του “αετού” είναι έθιμο παγκόσμιο με συμβολική μαγική σημασία.	- Γράφω γράμμα. - Κάνω σχέδια για το μέλλον.	- **Ρήματα**: *μέλλοντας διαρκείας* (ενεργητική φωνή α΄ συζυγία, οριστική). - Φράσεις με ρήματα στον μέλλοντα διαρκείας.
17. Καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή	- Η αξία της ελευθερίας και της ανεξαρτησίας των λαών. - Πρωτεργάτες της Επανάστασης του ’21. - Η διπλή γιορτή για τον Ελληνισμό. - Οι γιορτές που γίνονται μέσα και έξω από την Ελλάδα. - Η σχέση άνοιξης, εθνικής ανεξαρτησίας και Ευαγγελισμού.	- Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά τη σημασία που έχει για τον Ελληνισμό και την Ορθοδοξία η 25η Μαρτίου. - Να πληροφορηθούν για τις βασικές αιτίες της Επανάστασης, τον τρόπο ζωής των Ελλήνων κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας και για τους ήρωες.	- Περιγράφω. - Αφηγούμαι ιστορικά γεγονότα.	

		- Να αντιληφθούν τον ρόλο του τραγουδιού εκείνη την εποχή. - Να μάθουν πώς γιορτάζουν οι Έλληνες την εθνική γιορτή και τον Ευαγγελισμό.		
18. Θέλω να γίνω...	- Γνωριμία με το επάγγελμα του ταχυδρόμου. - Η σχέση του ανθρώπου με το επάγγελμα. - Η σχέση επωνύμου και επαγγέλματος. - Η μικρή οικογενειακή επιχείρηση και η εργασιακή αλληλεγγύη των μελών της οικογένειας.	- Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά τη σημασία που έχει το επάγγελμα για τον άνθρωπο και την κοινωνία. - Να συνειδητοποιήσουν πώς συνδέεται το επάγγελμα με την κλίση του ανθρώπου. - Να αντιληφθούν γιατί το επάγγελμα του ανθρώπου αποτελεί σημαντικό στοιχείο της ταυτότητάς του και γιατί μπορεί να συνδέεται με το επώνυμό του. - Να πληροφορηθούν για τα επαγγέλματα. - Να βιώσουν ότι για την προκοπή σε ένα επάγγελμα είναι απαραίτητη η συνεργασία.	- Μιλάω για το επάγγελμα που θέλω να κάνω. - Ταυτίζω επαγγέλματα μέσω περιγραφής. - Παραγγέλνω φαγητό.	- Η δομή *“μου αρέσει.../μου αρέσουν”*. - Η δομή *“θέλω να...”* - Το κατηγορούμενο - Παραγωγή ονομάτων από επάγγελμα
19. Χριστός Ανέστη, Χρόνια Πολλά!	- Ήθη και έθιμα του Πάσχα. - Η τελετουργία και η σημασία της Ανάστασης. - Η πασχαλιάτικη κουζίνα.	- Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά τη σημασία της Ανάστασης. - Να γνωρίσουν τα ήθη και έθιμα. - Να μάθουν πώς φτιάχνονται τα γλυκά και τα φαγητά του Πάσχα. - Να κατανοήσουν ότι η γιορτή της Λαμπρής είναι συνδεδεμένη με την ελληνική φύση και την άνοιξη.	- Ευχετήρια κάρτα. - Στέλνω ευχές.	

20. Έλα, μπάρμπα, να σου κάνω το τραπέζι...	- Το λαϊκό θέατρο, το χιούμορ και η εξυπνάδα του απλού λαϊκού ανθρώπου, όπως τα γνωρίζουμε στον "Καραγκιόζη".	- Να ψυχαγωγηθούν τα παιδιά με το κείμενο του Καραγκιόζη. - Να ενθαρρυνθούν να εκφράζονται με χιούμορ. - Να δημιουργούν θέατρο.	- Προσκαλώ. (δέχομαι, αρνούμαι μια πρόσκληση.)	- Γενική επανάληψη των ουσιαστικών - Επανάληψη στο κατηγορούμενο
21. Γάιδαρος και λύκος	- Αλληγορία και παραδειγματισμός του αισώπειου μύθου.	- Να κατανοήσουν τα παιδιά ότι δεν ισχύουν οι στερεότυπες αντιλήψεις για τους γύρω μας και ότι η εκμετάλλευση ή η ζημιά στον "άλλο" προκαλεί άμυνα και εκδίκηση.	- Συνθέτω ένα μύθο με εικόνες. - Αφηγηματικές δομές.	- **Ρήματα**: *προστακτική*: ενικός αριθμός ενεστώτα και αορίστου, α΄ συζυγίας ενεργητικής φωνής
22. Α! Τι ωραία! Διακοπές!	- Οι διακοπές ως ευκαιρία γνωριμίας με τον πολιτισμό άλλων χωρών και τόπων.	- Να αντιληφθούν τα παιδιά ότι τα σχέδια για τις διακοπές μπορούν να προσφέρουν γνώση και ξεκούραση.	- Τοποθετώ γεγονότα στο χρόνο. - Φτιάχνω ένα πρόγραμμα. - Λέω τι ώρα είναι. - Περιγράφω το χώρο που μένω.	- **Χρονική πρόταση:** Η δομή *"όταν έχω διακοπές, μου αρέσει να..."*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1η: Πάλι όλοι μαζί!!! 7

ΕΝΟΤΗΤΑ 2η: Κάθε παιδί κι ένα ... λουλούδι!!! 13

ΕΝΟΤΗΤΑ 3η: Στο σπίτι... Καθένας μας και όλοι μαζί ! 16

ΕΝΟΤΗΤΑ 4η: Να ζήσεις, Μαρία... 21

ΕΝΟΤΗΤΑ 5η: Οι συγγενείς μου 27

ΕΝΟΤΗΤΑ 6η: Έλα κι εσύ στην παρέλαση! 30

ΕΝΟΤΗΤΑ 7η: Από τον πύργο του Τοροντο 34

ΕΝΟΤΗΤΑ 8η: Πολλά μπορούν να κάνουν τα παιδιά! 37

ΕΝΟΤΗΤΑ 9η: Πονάνε τα δόντια, όταν χαλάσουν! 40

ΕΝΟΤΗΤΑ 10η: Το λιοντάρι και ποντίκι 44

ΕΝΟΤΗΤΑ 11η: Να βρεθούμε; 46

ΕΝΟΤΗΤΑ 12η: Πάμε για ψώνια; 50

ΕΝΟΤΗΤΑ 13η: Η γέννηση του Χριστού 58

ΕΝΟΤΗΤΑ 14η: Τα όργανα έπαιζαν γλυκά κι ο κόσμος τραγουδούσε 65

ΕΝΟΤΗΤΑ 15η: Δήμητρα και Περσεφόνη 71

ΕΝΟΤΗΤΑ 16η: Ήρθε η τρελή Αποκριά 74

ΕΝΟΤΗΤΑ 17η: Καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή 79

ΕΝΟΤΗΤΑ 18η: Θέλω να γίνω... 84

ΕΝΟΤΗΤΑ 19η: Χριστός Ανέστη, Χρόνια Πολλά! 91

ΕΝΟΤΗΤΑ 20ή: Έλα, μπάρμπα, να σου κάνω το τραπέζι... 97

ΕΝΟΤΗΤΑ 21η: Γάιδαρος και λύκος 103

ΕΝΟΤΗΤΑ 22η: Α! Τι ωραία! Διακοπές! 108

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΝΟΤΗΤΩΝ 113

ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

1. **Πάλι όλοι μαζί!!!**
2. **Κάθε παιδί κι ένα ... λουλούδι!!!**
   Το ποίημα «Τα λουλούδια παίζουν με τα γράμματα!» προέρχεται από το βιβλίο της Ζωής Βαλάση *Η Αλφαβήτα των λουλουδιών*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997.
3. **Στο σπίτι... Καθένας μας και όλοι μαζί!**
4. **Να ζήσεις, Μαρία**
5. **Οι συγγενείς μου**
   Το ποίημα της Ρένας Καρθαίου «Καλώς να 'ρθει» προέρχεται από το βιβλίο *Η Γλώσσα μου για τη Δευτέρα Τάξη Τεύχος Γ΄*, ΟΕΔΒ, σελ. 26.
6. **Έλα κι εσύ στην παρέλαση**
   Το κείμενο «Ελληνική Παρέλαση στο Τορόντο» είναι διασκευή κειμένου από το συμπληρωματικό υλικό της ομάδας του Τορόντο. Η φωτογραφία προέρχεται από το ίδιο υλικό.
7. **Από τον πύργο του Τορόντο**
   Σε συνεργσία με την Ομάδα Εργασίας του Καναδά*.
8. **Πολλά μπορούν να κάνουν τα παιδιά**
   Το ποίημα του Φώντα Λάδη «Η προσευχή των ψαριών» προέρχεται από το βιβλίο *Άρες, Μάρες Κουκουνάρες*, Αθήνα 1977, σελ. 51.
9. **Πονάνε τα δόντια, όταν χαλάσουν!**
   Το κείμενο του Ιωάννη Αθανασίου «Μια επίσκεψη στον οδοντίατρο» προέρχεται από τη μαθητική εφημερίδα του Κολλεγίου «Δημοσθένης» (Λαβάλ, Καναδάς).
10. **Το λιοντάρι και το ποντίκι**
    Το κείμενο «Το λιοντάρι και το ποντίκι» προέρχεται από το βιβλίο *Μύθοι του Αισώπου*, επιμέλεια: Ζωή Βαλάση, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997, σελ. 48.
11. **Να βρεθούμε;**
    Το κείμενο «Η μέλισσα» προέρχεται από το βιβλίο *Γεια σας, Παιδιά*, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ΟΕΔΒ, Ιωάννινα 1988, σελ. 60-61.
12. **Πάμε για ψώνια;**
    Το κείμενο της Έφης Μπιντέβη «Victoria Market» προέρχεται το συμπληρωματικό υλικό της ομάδας της Μελβούρνης Αυστραλίας.
13. **Η γέννηση του Χριστού**
    Το κείμενο «Ο ερχομός των Μάγων» είναι διασκευή αποσπάσματος από το αφήγημα της Ευγενίας Φακίνου *Το αστέρι των Χριστουγέννων*, εκδ. Κέδρος, σελ. 24-26.
14. **Τα όργανα έπαιζαν γλυκά κι ο κόσμος τραγουδούσε**
    Το κείμενο του Κώστα Λουκέρη «Ένας λαϊκός μουσικός στη Νέα Υόρκη» προέρχεται από το συμπληρωματικό υλικό της ομάδας της Νέας Υόρκης.
15. **Δήμητρα και Περσεφόνη**
16. **Ήρθε η τρελή Αποκριά**
    α. Το κείμενο «Μια φορά κι έναν καιρό... ήταν ο Αρλεκίνος» είναι διασκευή του κειμένου «Ο θρύλος του Αρλεκίνου» που βρίσκεται στο βιβλίο της Ειρήνης Γιαννειατάκη-Αρβανιτίδη *Οι καθημερινές δραστηριότητες στο Νηπιαγωγείο*, εκδ. Δίπτυχο, Αθήνα 1981.
    β. Το κείμενο «Αετός με κουδούνια» είναι διασκευή κειμένου από το ένθετο της Καθημερινής της Κυριακής *Οι Ερευνητές πάνε παντού*, αριθμός φύλλου 8.
17. **Καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή**
    Η εικόνα «Ο ιερός λόχος πολεμά του Τούρκους στο Δραγατσάνι» προέρχεται από την *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τόμος ΙΒ΄, σελ. 56.
    Το κείμενο «Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου» είναι διασκευή αποσπάσματος από το κεφ. «Οι δυο μεγάλες γιορτές της 25ης Μαρτίου» του βιβλίου Νίνα Κοκκαλίδου-Ναχμία *Όταν οι Έλληνες γιορτάζουν...* ΑΠΘ, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη Θεσ/νίκη 1995, σελ. 87-88.
    Το παιχνίδι «Τα σκλαβάκια» προέρχεται από το βιβλίο *Γεια σας, παιδιά*, Τμήμα Γ΄, Τετράδιο Εργασιών, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ΟΕΔΒ, 1997, σελ. 63,
18. **Θέλω να γίνω**
    Το κείμενο «Η κυρία Παραπατά, η σερβιτόρα» είναι απόσπασμα από το ομώνυμο μυθιστόρημα των Άλαν και Τζάνετ Άλμπεργκ, εκδ. Νεφέλη.
19. **Χριστός Ανέστη, Χρόνια Πολλά!**
    Η ενότητα — με ελάχιστες τροποποιήσεις — δημιουργήθηκε από κείμενα και δραστηριότητες που περιέχονται στα βιβλία *Γεια σας, παιδιά*, Τμήματα Β΄ και Γ΄, ΟΕΔΒ, 1991 και 1997 αντιστοίχως.
20. **Έλα, μπάρμπα, να σου κάνω το τραπέζι**
    Οι σκηνές από παραστάσεις του Καραγκιόζη και το κείμενο «Ο Καραγκιόζης Γραμματικός» προέρχονται από το ομώνυμο βιβλίο του Θανάση Σπυρόπουλου, εκδ. Τοπάλη.
21. **Γάιδαρος και λύκος**
    Το ποίημα «Ήταν ένας γάιδαρος» βρίσκεται στο βιβλίο της Αγγελικής Καψάσκη *Τα πρώτα μου τραγούδια*, Ανθολογία Παιδικών Τραγουδιών, Αθήνα 1986.
22. **Α! Τι ωραία! Διακοπές!**
    Οι σελίδες που αναφέρονται στο «Ταξιδιωτικό Γραφείο» βασίζονται στην ενότητα 24 «Ταξίδια και διακοπές» του βιβλίου του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων *Γεια σας, παιδιά* τμήμα Γ΄, ό.π. σελ. 78-80.

---

* Η ομάδα εργασίας του Καναδά αποτελείται από τους: Βολονάκη Σπύρο, Καραγκιόζη Νεκταρία, Καρδαρά Εμμέλεια, Κομπορόζο Φώτη, Κουρέση Ελένη, Κωνσταντινίδη Στέφανο, Λαφογιάννη Γεωργία, Λυγουριάτη Παναγιώτη, Μαρίνου Μάχη, Μοσχόπουλο Αντώνη, Ξενικάκη Μαρία, Παγιατάκη Ρούλα, Ρίζου Γεωργία, Τάσου Θάλεια, και Φιλιππούση Γιάννη.

Πάει, πέρασε το καλοκαίρι! Πάνε τα παιχνίδια! Σε λίγο πάλι δουλειά!
Πάλι σπίτι-σχολείο, σχολείο-σπίτι!

ΕΝΟΤΗΤΑ 1η
Πάλι όλοι μαζί!!!

Πέστε μου... Πώς περάσατε το καλοκαίρι; Γυρίσατε ηλιοψημένα όλα, βλέπω!

Εγώ πέρασα πάρα πολύ όμορφα! Έκανα πολλά μπάνια.

Εγώ πήγα στη Χαλκιδική δυο εβδομάδες. Με φιλοξένησαν ο παππούς και η γιαγιά.

Εγώ χόρτασα μπάλα! Έπαιζα τρεις ώρες την ημέρα!

Εμείς πήγαμε στο χωριό του μπαμπά! Εκεί έκανα πολλές βόλτες με το ποδήλατό μου.

Εσείς, κυρία Θάλεια, πού πήγατε;

Εγώ, παιδιά, επισκέφθηκα την αδελφή μου στην Αυστραλία! Κάναμε εκδρομές, αλλά μόνο με το αυτοκίνητο. Έβρεχε, βλέπετε, τις πιο πολλές μέρες! Έφερα και μια φωτογραφία του σχολείου που πηγαίνουν τ' ανήψια μου, ο Ορέστης και η Δήμητρα.

Τα παιδιά μιλούσαν και δεν σταματούσαν. Η δασκάλα τούς ζήτησε να βρουν στον χάρτη τα μέρη που πήγαν όλοι τους διακοπές. Στο τέλος τούς είπε να ζωγραφίσουν κάτι από τις διακοπές τους.

Ο Νίκος, όμως, προτίμησε να γράψει για το ταξίδι που έκανε με την οικογένειά του.

Εγώ και η οικογένειά μου πήγαμε στη Ρόδο δέκα μέρες. Από τον Πειραιά πήραμε το καράβι για τη Ρόδο. Στο ταξίδι ο πατέρας μού έδειχνε τα νησιά. Περάσαμε θαυμάσια! Κάναμε πολλές εκδρομές στο νησί. Είδαμε τα ελάφια και τις πεταλούδες. Κάθε μέρα πήγαινα για μπάνιο. Τα βράδια τρώγαμε ψάρια σε ένα εστιατόριο κοντά στην παραλία. Έκανα και δυο καινούργιους φίλους, τον Βασίλη και τη Μαίρη. Με τον Βασίλη παίζαμε μπάλα κάθε απόγευμα.

Την ώρα που ζωγράφιζαν τα παιδιά, η δασκάλα έγραψε στον πίνακα τα μαθήματα που θα κάνουν αυτή τη χρονιά και τι θα πάρουν από το βιβλιοπωλείο.

Μαθήματα	Σχολικά είδη
Ελληνική γλώσσα	τετράδια
Μαθηματικά	μολύβια
Ιστορία και Πολιτισμός	χρώματα
Γυμναστική	στυλό
Υγεία και Διατροφή	σβηστήρα (γομολάστιχα)

Λίγο πριν τελειώσει το μάθημα, η δασκάλα τούς είπε και ένα ανέκδοτο:

Συζητούν δυο φίλοι:
— Ξέρεις, εγώ πλούτισα από τα λάθη των άλλων.
— Μα πώς γίνεται αυτό; Τι δουλειά κάνεις;
— Πουλάω γομολάστιχες!

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
Π.Γ.Δ.Μ.
ΑΛΒΑΝΙΑ
ΤΟΥΡΚΙΑ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
ΘΡΑΚΗ
ΘΕΣΣΑΛΙΑ
ΗΠΕΙΡΟΣ
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ
ΑΘΗΝΑ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ
ΚΡΗΤΗ
ΙΟΝΙΟ ΠΕΛΑΓΟΣ
ΑΙΓΑΙΟ ΠΕΛΑΓΟΣ
ΚΡΗΤΙΚΟ ΠΕΛΑΓΟΣ
ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ Θ.

Γεια σας!
Είμαι ο Κώστας.

Εγώ ονομάζομαι
Αθηνά Πετράκη.

Εγώ είμαι η Άννα.

Εμένα με λένε
Νίκο.

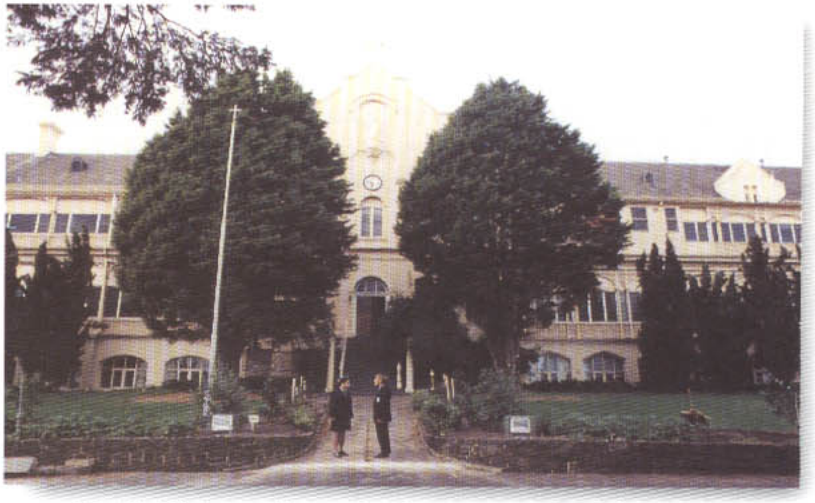

Το Κολλέγιο «Άγιος Ιωάννης» στη Μελβούρνη

Ρόδος

Κρήτη

Χαλκιδική

Ποια φωτογραφία ταιριάζει στο μέρος που έκαναν διακοπές η κυρία Θάλεια και τα παιδιά;

1. Βλέπω τις εικόνες και απαντώ στις ερωτήσεις:

α. Ποια είναι τα ονόματα των παιδιών και της δασκάλας τους;

β. Σε ποια μέρη γίνονται οι διάλογοι;

γ. Πώς νιώθουν τα παιδιά την πρώτη μέρα στο σχολείο;

δ. Πώς νιώθεις εσύ αυτή την ημέρα;

2. Μιλούμε κι εμείς στο μάθημα για τις διακοπές μας. Θυμόμαστε όμορφες στιγμές, φίλους που κάναμε, ανέκδοτα που μας είπαν ή είπαμε, παιχνίδια που παίξαμε.

3. Κλείνει ο καθένας μας τα μάτια του και λέει δυο λέξεις: η πρώτη λέξη που τού έρχεται στο μυαλό είναι από τις διακοπές του και η δεύτερη από την πρώτη μέρα στο σχολείο. Η δασκάλα γράφει τις λέξεις στον πίνακα.

Λεξιλόγιο

οι διακοπές
το καράβι
το αεροπλάνο
το αυτοκίνητο
το ποδήλατο

η Ρόδος
η Χαλκιδική
η Αθήνα
το νησί
το εστιατόριο

η εκδρομή
το ταξίδι
η βόλτα
το παιχνίδι
το μπάνιο

παίζω
περνώ
παίρνω
πηγαίνω
φιλοξενώ

- καλώς ήρθες!
- καλωσόρισες!
- καλώς σε βρήκα!

- θαυμάσια!
- υπέροχα!
- πολύ όμορφα!

ΕΝΟΤΗΤΑ 10η
Το λιοντάρι και ποντίκι

Δήμητρα: Μαμά, έχω καλά νέα σήμερα από το σχολείο!
Μαμά: Ναι; Πολύ χαίρομαι! Άρεσε ο Αίσωπος;
Δήμητρα: Ναι, πολύ!
Μαμά: Για ποιο μύθο τους μίλησες;
Δήμητρα: Για "Το λιοντάρι και το ποντίκι." Επιτυχία, σού λέω!
Μαμά: Μπράβο, Δήμητρα! Καλά κάναμε, λοιπόν, και αγοράσαμε το καλοκαίρι από την Ελλάδα τους μύθους του Αισώπου.
Δήμητρα: Ναι, μαμά. Σκέψου πως τα πιο πολλά παιδιά δεν ήξεραν τον Αίσωπο!
Μαμά: Να, λοιπόν, που τον γνώρισαν κι άλλα παιδιά τον Αίσωπο!

Ερώτηση
Ποια ήταν τα καλά νέα που έφερε η Δήμητρα στη μητέρα της;

Το λιοντάρι και το ποντίκι

Μια μέρα ένα ποντικάκι πέρασε ανάμεσα από τα πόδια ενός λιονταριού που κοιμόταν και το ξύπνησε. Το λιοντάρι άρπαξε το ποντικάκι κι ετοιμαζόταν να το φάει.

— Μη με τρως, το παρακάλεσε το ποντίκι. Άσε με να ζήσω και, πού ξέρεις; ... μπορεί κάποτε να σε βοηθήσω κι εγώ.

Το λιοντάρι γέλασε και σκέφτηκε: "Πώς ένα ποντικάκι μπορεί να βοηθήσει ένα λιοντάρι!". Του χάρισε, ωστόσο, τη ζωή και το άφησε να φύγει.

Δεν πέρασε πολύς καιρός και το λιοντάρι πιάστηκε στην παγίδα ενός κυνηγού. Όσο κι αν προσπάθησε, δεν κατάφερε να ξεφύγει. Πλησίασε τότε το ποντικάκι και με τα δόντια του ροκάνισε τα σχοινιά, τα έκοψε κι ελευθέρωσε το λιοντάρι.

— Είδες, φίλε μου! Σε βοήθησα ή όχι; Έτσι σώσαμε ο ένας τον άλλον.

Κι ύστερα, τα δύο ζώα έτρεξαν χαρούμενα στο δάσος.

Διασκευή από το βιβλίο *Μύθοι του Αισώπου*, επιμέλεια Ζ. Βαλάση, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997, σελ. 48

Ερωτήσεις

1. Τι σκέφτηκε το λιοντάρι και γέλασε;
2. Πώς και γιατί το ποντίκι βοήθησε το λιοντάρι;

Λεξιλόγιο

αρπάζω	**ο μύθος**
ξυπνώ	**το σκοινί**
κόβω	**η παγίδα**
ροκανίζω	**ο κυνηγός**
ελευθερώνω	
βοηθώ	
σκέφτομαι	

ΕΝΟΤΗΤΑ 11η
Να βρεθούμε;

Να βρεθούμε;

— Πού βρίσκονται τα παιδιά;
— Τι συζητούν;

Όταν ο Κώστας μπήκε στην τάξη, έγραψε στον πίνακα.

Όποια παιδιά θέλετε, ελάτε αύριο το πρωί στο σπίτι μου. Έχω πολλά επιτραπέζια παιχνίδια, καινούργια μπάλα και βιντεοταινία με "Χοντρό-Λιγνό". Οι ποδηλάτες θα έρθουν από τον ποδηλατόδρομο. Κι από κούκλες, το δωμάτιο της αδερφής μου είναι γεμάτο. Δίπλα στο σπίτι μας υπάρχει και μια παιδική χαρά. Το μεσημέρι η μαμά μου θα μας ετοιμάσει πίτσες. Θα σας έχω και μια έκπληξη.
Όποιος δεν έρθει, θα χάσει.

Κώστας

Ερωτήσεις

1. Ποιο από τα παραπάνω παιχνίδια θα ήθελες να παίξεις;
2. Καλείς τους φίλους και τις φίλες σου στο σπίτι; Ποια μέρα; Τι παίζετε;

"Η μέλισσα"

Η Μαρία μαθαίνει στα παιδιά το παιχνίδι "Η Μέλισσα":

Μαρία: Εσείς, Κώστα και Νίκο, σκεφτείτε ο καθένας από μια λέξη και κρατήστε την μυστική.
Χάνς: Κι εμείς οι άλλοι τι θα κάνουμε;
Μαρία: Εμείς οι άλλοι θα κάνουμε μια ουρά!
Νίκος: Ουρά αλεπούς;
Άννα: Όχι, βρε, θα μπούμε σε μια γραμμή ο ένας πίσω από τον άλλον.
Μαρία: Κώστα και Γιάννη, κάντε τώρα με τα χέρια σας μια γέφυρα.
Κώστας: Α, ναι, το θυμήθηκα! Και τώρα, εσείς θα περνάτε κάτω από την γέφυρα.
Μαρία: Όλοι μαζί θα τραγουδάμε: "Περνάει, περνάει η μέλισσα με τα μελισσόπουλα και με τα παιδόπουλα!".

Μαρία: Κι όταν περνάει ο τελευταίος της γραμμής, κατεβαίνει η γέφυρα και τον πιάνει.
Νίκος: Και τι θα τον κάνουμε;
Μαρία: Πέστε του στο αφτί τις δυο λέξεις και ρωτήστε τον ποια από τις δυο θέλει.
Κώστας: Τις είπαμε...
Μαρία: Ωραία! Να πάει πίσω από τον Νίκο. Οι άλλοι ξαναπερνάμε, μέχρι να μείνει μόνο ένας.
Κώστας: Έμεινε μόνο ο Χανς.
Μαρία: Ρωτήστε τον δυνατά ποια λέξη θέλει.
Κώστας και Νίκος: Θέλεις μήλο ή αχλάδι;
Μαρία: Τώρα είμαστε δυο ομάδες. Όποια ομάδα τραβήξει την άλλη προς το μέρος της, πέρα από τη γραμμή, θα νικήσει! Ένα, δυο, τρία, πάμε...

Το παιχνίδι "Η μέλισσα" προέρχεται από το βιβλίο *Γεια σας, παιδιά*, τμήμα Β΄, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ΟΕΔΒ, Ιωάννινα 1988, σελ. 60-61.

Ερωτήσεις

1. Μπορείτε τώρα να βρείτε ποια ήταν η έκπληξη του Κώστα;
2. Ποια παιχνίδια παίζετε όλοι μαζί;

Λεξιλόγιο

Παιχνίδια:

η τόμπολα
η μονόπολη
η ντάμα
ο κουτσός
το κρυφτό
το σχοινάκι
το γήπεδο

η πρόσκληση
η έκπληξη
η πίτσα
η βιντεοταινία
το ποδήλατο
η παιδική χαρά
η τραμπάλα

παίζω
- ποδόσφαιρο
- μπάσκετ
- μπουζούκι
- βιολί
- με τις κούκλες
- θέατρο
- με τις λέξεις
- μπουνιές

κάνω
- ποδήλατο
- τραμπάλα
- μπάνιο
- ουρά
- τα μαθήματά μου
- τη δουλειά μου
- θόρυβο
- τον δάσκαλο

Προσκαλώ κάποιον/α στο σπίτι μου και του λέω:
— Έρχεσαι στο σπίτι μου;
— Θέλεις να έρθεις στο σπίτι μου;
— Θα έρθεις στο σπίτι μου;
— Έλα στο σπίτι μου

Με προσκαλεί κάποιος στο σπίτι του κι εγώ τον ρωτώ:
— Πού είναι το σπίτι σου;
— Πότε, ποια ώρα να έρθω;
— Πώς θα έρθω;
— Τι θα κάνουμε;
— Ποιοι άλλοι θα έρθουν;
— Μέχρι πότε θα μείνουμε;

ΕΝΟΤΗΤΑ 12η
Πάμε για ψώνια;

Εδώ τα γλυκά πορτοκάλια! Εδώ τα ζουμερά λεμόνια! Πιο ζουμερά δεν βρίσκονται. Για ελάτε! Για ελάτε! Πάρε, κόσμε!

ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ
Γ. ΠΑΠΑΣ
ΑΡΤΑ

200 δρχ. το κιλό

350 δρχ. το κιλό

Μου δίνετε δυο κιλά πορτοκάλια, σας παρακαλώ;

Ερωτήσεις

1. Κάθε πότε γίνεται λαϊκή αγορά στην πόλη που μένεις; Γίνεται κοντά ή μακριά από τη γειτονιά σου;
2. Πηγαίνεις με τους γονείς σου στη λαϊκή αγορά; Τι ψωνίζετε;

Ο Κώστας και η Άννα ψωνίζουν στη λαϊκή

Μανάβης: Ορίστε, παρακαλώ!
Κώστας: Θέλουμε βερίκοκα.
Μανάβης: Πόσα θέλετε;
Άννα: Ένα κιλό. Και μισό κιλό φράουλες.
Μανάβης: Ορίστε, έχετε τσάντα;
Άννα: Ναι. Μια στιγμή. Μάκη, άνοιξε την τσάντα!
Μανάβης: Θέλετε τίποτα άλλο;
Άννα: Ένα κιλό κολοκυθάκια, ένα κιλό καρότα...
Μανάβης: Τίποτ' άλλο;
Άννα: Ναι, και δυο αγγούρια.
Κώστας: Το σημείωμα γράφει και τρία κιλά πατάτες.
Άννα: Πόσο κάνουν όλα μαζί;
Μανάβης: Λοιπόν, έχουμε: ένα κιλό βερίκοκα, μισό κιλό φράουλες, ένα κιλό κολοκυθάκια, τρία κιλά πατάτες.
Άννα: Ξεχάσατε τ' αγγούρια.
Μανάβης: Ναι! Ξανά, λοιπόν, έχουμε και λέμε: 600 και 400 και 300 και 300 και 200 και 900, μας κάνουν 2.700 δραχμές όλα μαζί.
Άννα: Ορίστε, ένα πεντοχίλιαρο!
Μανάβης: Ένα λεπτό, να σας δώσω τα ρέστα, παιδιά!... Ευχαριστώ.

Ερώτηση
Πόσα ρέστα πήραν πίσω ο Κώστας και η Άννα;

Τα Ελληνικά νομίσματα

Ένα (ε)κατοστάρικο έχει 100 δρχ.

Ένα πεντακοσάρικο έχει 500 δρχ.

Ένα χιλιάρικο έχει 1.000 δρχ.

Ένα πεντοχίλιαρο έχει 5.000 δρχ.

Ένα δεκαχίλιαρο έχει 10.000 δρχ.

δεκάρικο

εικοσάρικο

πενηντάρικο

εκατοστάρικο

Victoria Market

Η Δήμητρα και η μητέρα της στη λαϊκή της «Βικτώρια»

Την Παρασκευή, μετά το σχολείο, πήγα στο Victoria Market με τη μαμά μου να ψωνίσουμε για το πάρτι μου.
Πρώτα πήγαμε στο μανάβικο.

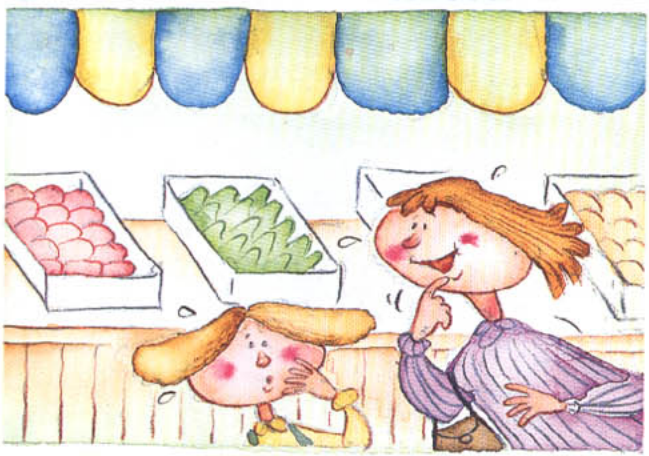

– Τι φρούτα θα αγοράσουμε, μαμά;
– Μήλα, μπανάνες, ακτινίδια, μάγκο, φράουλες και αχλάδια.
– Γιατί θέλουμε τόσα πολλά φρούτα;
– Για να φτιάξουμε φρουτοσαλάτα.

– Τι λαχανικά θα αγοράσουμε;
– Ένα κρεμμύδι, δυο ντομάτες, τέσσερα καρότα, λίγα φασολάκια, μια ρίζα σέλινο και καλαμπόκια.
– Γιατί θέλουμε τόσα πολλά λαχανικά, μαμά;
– Για να φτιάξουμε λαχανόσουπα, παιδί μου.

Αινίγματα για φρούτα και λαχανικά

Λύση: το κρεμμύδι, το σταφύλι, η ελιά, το λάχανο.

Τι λέω, όταν ψωνίζω

— Γεια σας! Θα ήθελα δυο πεπόνια. Πόσο κάνουν;
— Εξακόσιες δραχμές τα δύο!
— Ορίστε και ευχαριστώ!

Ή λέω κι αυτά:
— Καλημέρα σας! Μου δίνετε, σας παρακαλώ, τρία κιλά πατάτες;
— Ευχαρίστως.
— Πόσο έχει το κιλό;
— 150 δραχμές! Θέλετε και τίποτ' άλλο;
— Ναι. Θέλω και μισό κιλό αχλάδια.

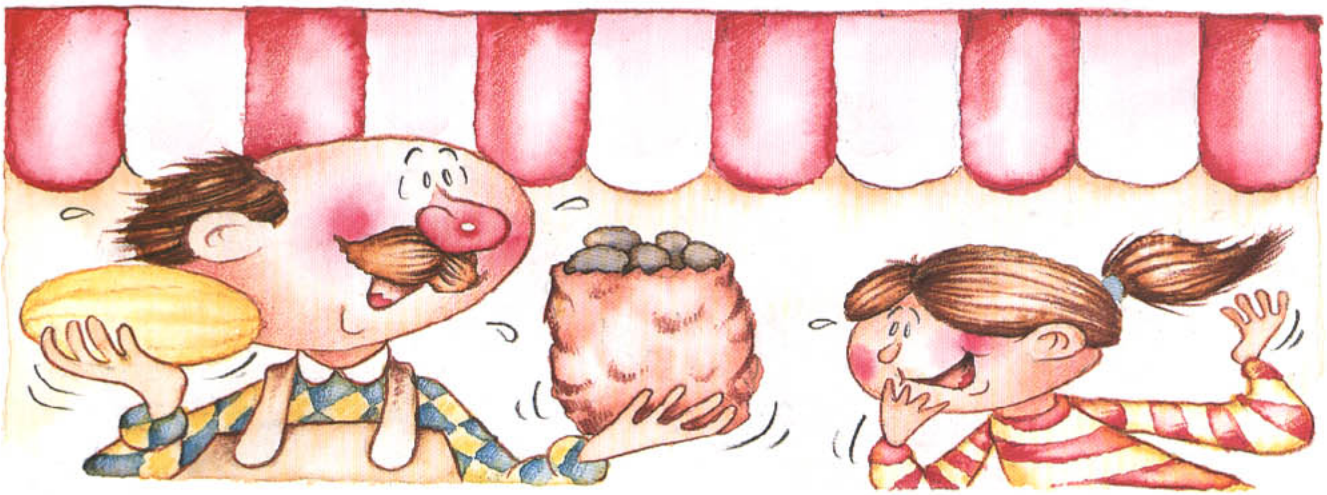

Θέλω / Θα ήθελα / Μου δίνετε → δύο κιλά → πατάτες, / αχλάδια, / πορτοκάλια,

παρακαλώ
σας παρακαλώ

Ζητώ: → ένα κιλό ροδάκινα. / δύο κιλά κεράσια. / μισό κιλό ακτινίδια

Λεξιλόγιο

ο παραγωγός
ο πωλητής
ο μανάβης
τα φρούτα
το μήλο
το πορτοκάλι
το πεπόνι
το καρπούζι
το ακτινίδιο
το μέλι
το κιλό

τα λαχανικά
η ντομάτα
η μελιτζάνα
το καρότο
το κρεμμύδι
το κολοκυθάκι
το καλαμπόκι
τα φασολάκια
τα γεμιστά

φτηνός, ή, ό
ακριβός, ή, ό
νόστιμος, η, ο
γλυκός, ιά, ό
βαρύς, ιά, ύ

αγοράζω
πουλώ
δίνω
παίρνω
ψωνίζω

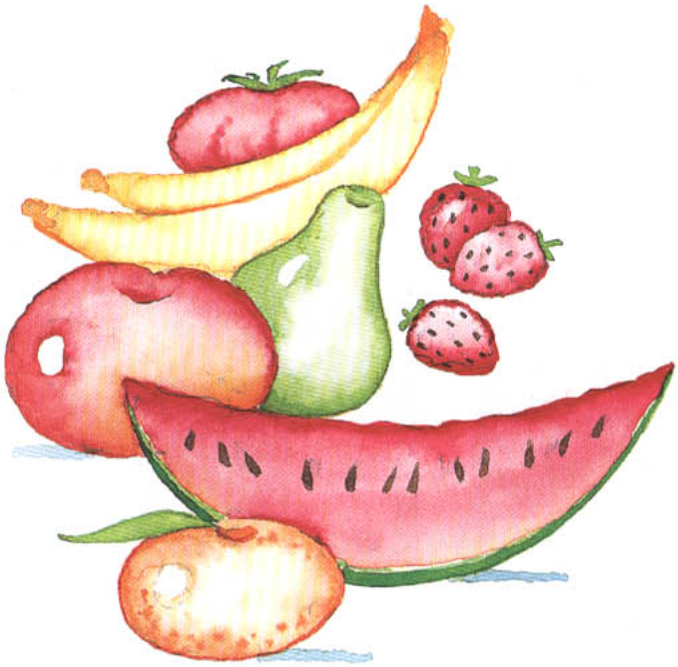

ΕΝΟΤΗΤΑ 13η
Η γέννηση του Χριστού

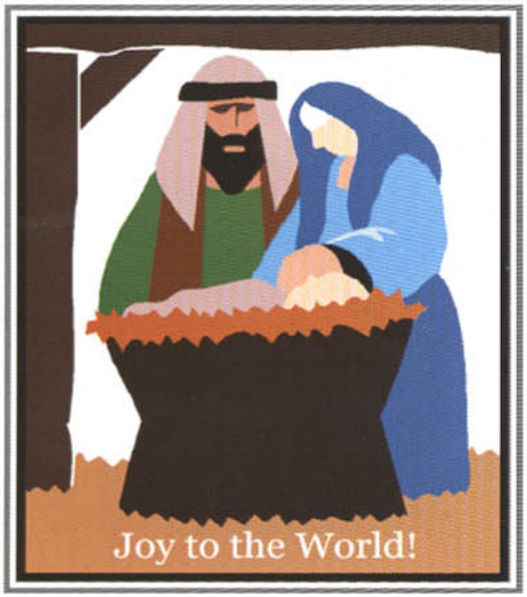

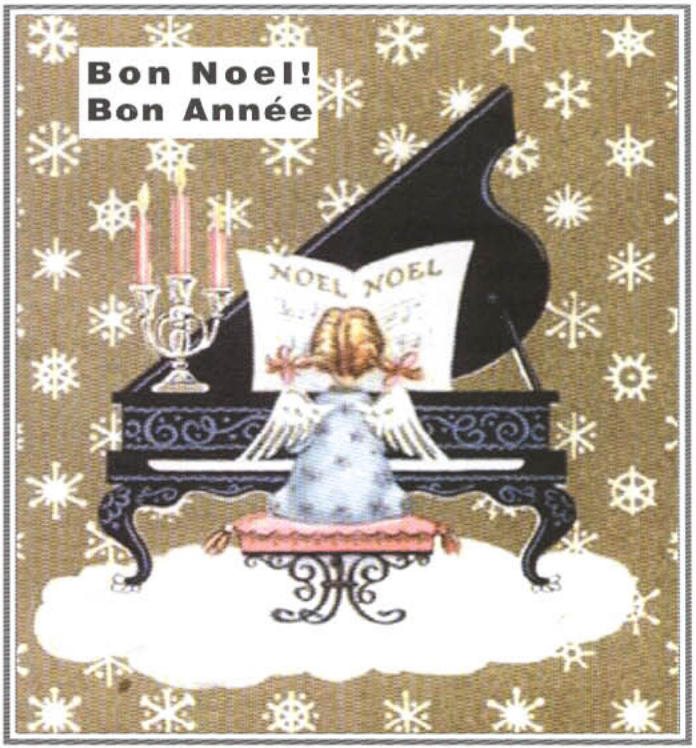

Μάριος: Θα γεννηθεί ο Χριστός! Και θα 'ρθει κι ο Άι Βασίλης!

Έλενα: Εγώ τον περιμένω πώς και πώς...

Κατερίνα: Εμείς περιμένουμε τον θείο τον Μάνο και την θεία την Μαρίνα από την Ελλάδα. Την Παρασκευή θα τους πάρουμε από το αεροδρόμιο της Φραγκφούρτης.

Μάριος: Τα Χριστούγεννα θα 'ρθουν στο σπίτι μας όλοι οι συγγενείς μας να γιορτάσουμε μαζί.

Κ. Αγγελική: Ωραία! Να γιορτάσουμε κι εμείς,λοιπόν, στο σχολείο μας, λίγο πριν κλείσουμε;

Αφού στόλισαν τα παιδιά την τάξη, η κυρία Αγγελική τους διάβασε μια όμορφη ιστορία.

Ερωτήσεις

1. Για ποια γιορτή προετοιμάζονται τα παιδιά;
2. Πώς νιώθουν;
3. Εσείς τι ετοιμάζετε στο σχολείο σας για τις γιορτές των Χριστουγέννων;

Ο ερχομός των Μάγων

Οι τρεις παράξενοι γέροντες φάνηκαν να έρχονται βιαστικοί. Πλησίασαν τους βοσκούς και κάτι τους ρώτησαν. Εκείνοι τούς έδειξαν τη σπηλιά. Το αστεράκι ήθελε πολύ να μάθει. Τι ήταν αυτό το μωράκι; Γιατί οι βοσκοί είχαν γονατίσει στην άμμο; Γιατί αυτοί οι τρεις παράξενοι γέροντες είχαν έρθει από τόσο μακριά γι' αυτό το μωρό; Και τι γινόταν άραγε τώρα μέσα στη σπηλιά;

.....

Το αστεράκι, πλησίασε ακόμη περισσότερο. Είδε μέσα στη σπηλιά τους τρεις γέροντες γονατιστούς μπροστά σε μια φάτνη, να προσφέρουν στο μωράκι σμύρνα, χρυσό και λιβάνι.

Ένα φως γύρω από τη φάτνη φώτιζε το πρόσωπο της μητέρας και του μωρού. Το αστεράκι πρόλαβε να δει και τα μάτια του μωρού που το κοίταζαν γλυκά. Τίποτε άλλο...

Έπειτα έσβησε σαν κεράκι και χάθηκε απ' τον ουρανό.

Διασκευή από το βιβλίο
"Το αστέρι των Χριστουγέννων" της Ευγενίας Φακίνου

Ερωτήσεις

1. Τι ζητούσαν να μάθουν οι γέροντες;
2. Τι είδε το αστεράκι, όταν πλησίασε στη σπηλιά;

Κάλαντα Χριστουγέννων

Καλήν εσπέραν, άρχοντες, κι αν είναι ορισμός σας,
Χριστού τη θεία Γέννηση να πω στ' αρχοντικό σας

Χριστός γεννάται σήμερον εν Βηθλεέμ τη πόλει
οι ουρανοί αγάλλονται, χαίρει η φύσις όλη.

Εν τω σπηλαίω τίκτεται* , εν φάτνη των αλόγων
Ο βασιλεύς των ουρανών και ποιητής των όλων.

* τίκτεται: γεννιέται

Τα κάλαντα της Πρωτοχρονιάς

Αρχιμηνιά κι αρχιχρονιά,
ψηλή μου δενδρολιβανιά,
κι αρχή καλός μας χρόνος,
εκκλησιά με τ΄ άγιο θρόνος.

Αρχή που βγήκεν ο Χριστός,
άγιος και πνευματικός,
στη γη να περπατήσει
και να μας καλοκαρδίσει.

Άγιος Βασίλης έρχεται,
άρχοντες, τον κατέχετε,
από την Καισαρεία.
Ζεις αρχόντισσα κυρία!

Βαστά εικόνα και χαρτί,
ζαχαροκαντιοζυμωτή,
χαρτί και καλαμάρι,
δες κι εμέ το παλικάρι!

Λαϊκό

Λεξιλόγιο

ο Χριστός
ο Άι Βασίλης
ο χρόνος
οι διακοπές
η γέννηση
ο ερχομός
η φάτνη
το αστέρι
το αστεράκι

τα Χριστούγεννα
η Πρωτοχρονιά
ο χρόνος

το δέντρο
η κάρτα
η ευχή
τα μελομακάρονα
οι κουραμπιέδες

στολίζω
περιμένω
ετοιμάζω
γιορτάζω
τραγουδώ

το χριστουγεννιάτικο δέντρο
η Γέννηση του Χριστού
οι Τρεις Μάγοι
ο καινούργιος χρόνος

Ευχές

Χρόνια Πολλά!
Καλά Χριστούγεννα!
Καλή Χρονιά!
Και του χρόνου!

Σου εύχομαι Καλά Χριστούγεννα!
Σου εύχομαι Καλή Χρονιά!
Σου στέλνω τις ευχές μου!

Καλά Χριστούγεννα

Χρόνια Πολλά

Καλές Γιορτές

Ευτυχισμένος ο Καινούργιος Χρόνος

ΕΝΟΤΗΤΑ 14η

Τα όργανα έπαιζαν γλυκά κι ο κόσμος τραγουδούσε

Σε λίγο ο Πέτρος, η Μαργαρίτα και οι γονείς τους έμπαιναν στη μεγάλη αίθουσα. Ο κόσμος μαζευόταν σιγά-σιγά. Απόψε θα χόρευε ένα συγκρότημα από τα Δωδεκάνησα. Ήταν μια από τις πολλές εκδηλώσεις που οργάνωνε κάθε χρόνο η Ελληνική Κοινότητα του Γιοχάνεσμπουργκ.

Το πρόγραμμα άρχισε. Ένας-ένας έβγαιναν οι μουσικοί, οι τραγουδιστές και οι χορευτές, ντυμένοι όλοι με τις όμορφες φορεσιές του νησιού τους. Ο κόσμος τούς καμάρωνε. Τα όργανα έπαιζαν γλυκά. Ο τραγουδιστής έλεγε ένα τραγούδι για τη θάλασσα! Οι χορευτές χόρευαν με χάρη! Μόλις τέλειωνε ο ένας χορός, άρχιζε ο άλλος! Ο κόσμος τραγουδούσε κι αυτός.

— Ελάτε να χορέψουμε πιασμένοι χέρι-χέρι, φώναξε ο πρώτος του χορού.
— Μ' αρέσει αυτός ο χορός που χορεύουν τώρα, είπε η Μαργαρίτα!
— Εμένα μ' αρέσει ν' ακούω τη λύρα και το λαούτο, πρόσθεσε ο πατέρας.
— Μα και το βιολί με το σαντούρι δεν ακούγονται γλυκά; ρώτησε η μητέρα.
— Η φλογέρα, που παίζει εκείνος ο νεαρός, εμένα με τρελαίνει, είπε ο Πέτρος.

Απαντώ στις ερωτήσεις

1. Πού ετοιμάζονται να πάνε η Μαργαρίτα, ο Πέτρος και οι γονείς τους;
2. Από πού ήρθε το συγκρότημα με τους μουσικούς και τους χορευτές;
3. Ποια όργανα έπαιζαν οι μουσικοί;
4. Ποιες εκδηλώσεις οργανώνει η Ελληνική Κοινότητα στην πόλη που μένεις;

Ένας έλληνας λαϊκός μουσικός στη Νέα Υόρκη

Ο Μανώλης Φωτεινός ήταν ο καλύτερος κλαρινετίστας στην Αστόρια. Έμαθε να παίζει κλαρίνο ακούγοντάς το. Ο Φωτεινός ήταν από τη Χίο και έγινε «ο βασιλιάς» της χιώτικης μουσικής, όπως ήταν ο Elvis Presley στο Roc'n'Roll. Ήταν γνωστός σε όλους τους Ελληνοαμερικανούς στην Αστόρια, όπου ζουν πολλοί Έλληνες, μα και στη Χίο, το όμορφο νησί της Ελλάδας. Τώρα που πέθανε, όλοι οι Ελληνοαμερικανοί και ιδιαίτερα οι Χιώτες είναι πολύ λυπημένοι!

Κώστας Λουκέρης
(Από το συμπληρωματικό υλικό της ομάδας της Νέας Υόρκης)

Ερώτηση
Ξέρεις κι εσύ κάποιον Έλληνα, που παίζει λαϊκή μουσική στην πόλη που ζεις; Μίλησέ μας γι' αυτόν.

Έγχορδα λαϊκά, πνευστά και κρουστά όργανα

Τα έγχορδα (όργανα) έχουν χορδές. Έγχορδα είναι:
το μπουζούκι, το σαντούρι, το μαντολίνο, το λα(γ)ούτο, η λύρα.

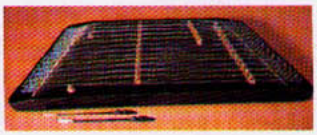

Τα πνευστά τα φυσάμε.
Πνευστά είναι:
το κλαρίνο, η φλογέρα,
η γκάιντα.

Τα κρουστά τα χτυπάμε. Κρουστά είναι:
το ταμπούρλο, το τουμπελέκι, το τύμπανο.

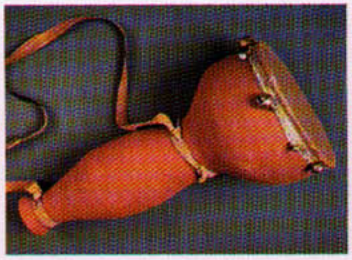

Με του Μαγιού τις μυρωδιές
τα κόκκινα κεράσια
για δέστε πώς χορεύουνε
της Κρήτης τα κοράσια.

[Μαντινάδα της Κρήτης]

Θαλασσάκι μου...

Θάλασσα, θάλασσα, τους θαλασσινούς
θαλασσάκι μου,
μην τους θαλασσοδέρνεις,
θαλασσάκι μου,
και φέρε το πουλάκι μου.

Θάλασσα κι αρμυρό νερό ,
να σε ξεχάσω δεν μπορώ **(2)**.

Ροδόσταμο, ροδόσταμο να γίνεσαι,
θαλασσάκι μου,
την πόρτα τους να ραίνεις,
θαλασσάκι μου,
και φέρε το πουλάκι μου.

Θάλασσα κι αρμυρό νερό,
να σε ξεχάσω δεν μπορώ **(2)**.

Κάτω στο γιαλό

Κάτω στο γιαλό στην άμμο
τα καβούρια κάνουν γάμο.
Με καλέσανε να πάω
να χορέψω και να φάω.

Παίζει ο ψύλλος τη φλογέρα
κι ελαλούσε όλη μέρα
κι ο λαγός εχοροπήδα
στο συρτό με τη γαρίδα.

Παίζει ο ποντικός βιολί
κι η χελώνα παίζει ντέφι
και περνά κι ένα πουλί
και μας λέει: «χαρά στο κέφι»!

[Δημοτικό]

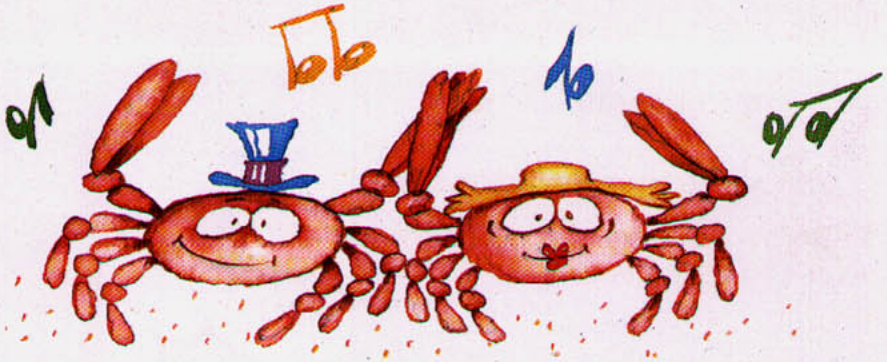

Λεξιλόγιο

η μουσική
η φορεσιά
ο χορός
το τραγούδι

ο χορευτής
ο μουσικός
ο τραγουδιστής

τα μουσικά λαϊκά όργανα

η λύρα, το βιολί
το λα(γ)ούτο
το ντέφι
η φλογέρα
η γκάιντα

όμορφος, -η,- ο
έτοιμος, -η,- ο

χορεύω
παίζω
τραγουδώ
καμαρώνω

γλυκά
γρήγορα

ΕΝΟΤΗΤΑ 15η
Δήμητρα και Περσεφόνη

Οι εποχές του χρόνου

Απαντώ στις ερωτήσεις

1. Για ποιες εποχές μιλάνε τα παιδιά;
2. Ποια εποχή έχουμε τώρα;
3. Εσένα ποια εποχή σού αρέσει περισσότερο και γιατί;
4. Πες κάτι που σου αρέσει ή δεν σου αρέσει από κάθε εποχή.

Ο μύθος για την Περσεφόνη

Στα πολύ παλιά χρόνια οι άνθρωποι δεν μπορούσαν να εξηγήσουν πώς αλλάζει ο καιρός. Τη μια, να έρχεται φθινόπωρο και χειμώνας και την άλλη, άνοιξη και καλοκαίρι. Έφτιαξαν, λοιπόν, τον παρακάτω μύθο:

Δήμητρα και Περσεφόνη

Η Δήμητρα, η θεά της γεωργίας, είχε μια πολύ όμορφη κόρη που τη λάτρευε, την Περσεφόνη. Η Περσεφόνη έβγαινε συχνά στα χωράφια και μάζευε λουλούδια. Μια μέρα, την είδε ο Πλούτωνας, ο βασιλιάς του Κάτω Κόσμου, και είπε:

— Α! Τι ωραία κοπέλα! Πόσο θα ήθελα να γίνει γυναίκα μου!

Αμέσως, χωρίς να διστάσει, όρμησε , την άρπαξε και την κατέβασε στο σκοτεινό του βασίλειο. Η Περσεφόνη θρηνούσε:

— Αχ! Κακό που με βρήκε! Αλίμονό μου!

Η θεά Δήμητρα μέρες πολλές έψαχνε παντού και ρωτούσε για την κόρη της, μα κανένας δεν ήξερε να της πει κάτι. Ώσπου ο Ήλιος, που τα έβλεπε όλα, της φανέρωσε την αλήθεια. Η Δήμητρα άρχισε να κλαίει μέρα και νύχτα. Τα δάκρυά της μάραιναν τα πάντα πάνω στη γη. Τίποτα πια δε φύτρωνε κι οι άνθρωποι άρχισαν να πεθαίνουν από την πείνα.«Τι κρίμα να χάνεται τόσος κόσμος», σκέφτηκε ο Δίας και αποφάσισε να κάνει κάτι, για να σταματήσει το κακό.

— Ε, Πλούτωνα! Κι εσύ Δήμητρα! Μην τα θέλετε όλα δικά σας! Έξι μήνες μόνο θα μένει η Περσεφόνη στον Κάτω Κόσμο και έξι πάνω στη γη!

Έδωσε, λοιπόν, εντολή να μένει η Περσεφόνη έξι μήνες με τη μάνα της, τη Δήμητρα, πάνω στη γη και έξι μήνες με τον Πλούτωνα στον Άδη.

«Θαυμάσια!» είπε ο Δίας . «Έτσι, θα είναι όλοι τους ευχαριστημένοι!»

Τους μήνες που είχε κοντά της την Περσεφόνη η Δήμητρα, χαμογελούσε και γέμιζε η φύση με λουλούδια και φρούτα.«Μακάρι, να έμενες για πάντα εδώ, κόρη μου!» της έλεγε συχνά.

Στη γη τότε βασίλευαν η άνοιξη και το καλοκαίρι.

Όταν, όμως, η Περσεφόνη γύριζε στον Κάτω Κόσμο, η Δήμητρα άρχιζε να κλαίει... Τότε έρχονταν το φθινόπωρο και ο χειμώνας. Αλίμονο! Όλη η φύση άλλαζε! Βροχές και καταιγίδες έπεφταν στη γη. Χιόνια και παγωνιά σκέπαζαν τα πάντα!

Απαντώ στις ερωτήσεις

1. Πότε ερχόταν η άνοιξη και πότε ο χειμώνας;

2. Τι προσπάθησαν να εξηγήσουν με τον μύθο αυτό οι άνθρωποι;

Λεξιλόγιο

οι εποχές του χρόνου	η γεωργία	βγαίνω
	η κόρη	μαζεύω
η άνοιξη	η καταιγίδα	διστάζω
το καλοκαίρι	το κακό (η συμφορά)	αρπάζω
το φθινόπωρο		θρηνώ (κλαίω)
ο χειμώνας	κακός, -ή, -ό	ψάχνω
		μαραίνω
ο Νίκος αλλάζει πουκάμισο	τη μια ... την άλλη	μαραίνομαι
η φύση αλλάζει		φυτρώνω
		αλλάζω

ΕΝΟΤΗΤΑ 16η
Ήρθε η τρελή Αποκριά

Ήρθε η τρελή Αποκριά!

Άντε! Και αύριο όλοι μασκαρεμένοι! Κολομπίνες και σπανιόλες, πιερότοι και φασουλήδες, κλόουν και αρλεκίνοι. Βασίλισσες και πριγκίπισσες, Ζορό και πειρατές, μάγισσες και νεράιδες, γιαγιάδες και παππούδες με μαγκούρες.

Εμπρός, παιδιά, μασκαρευτείτε!

Το καρναβάλι

Μας ήρθε πάλι
το καρναβάλι
γεμάτο γέλια
και τραγούδια
και χαρά!
Όλοι γελάνε
κι όλοι γλεντάνε
και κοροϊδεύουνε
τον κάθε μασκαρά!

Οι Αποκριές στην Ελλάδα

Σε όλα τα μέρη της Ελλάδας οι Αποκριές γιορτάζονται με γλέντια, τραγούδια, χορούς και μασκαράδες. Στο καρναβάλι μικροί και μεγάλοι ντύνονται με παράξενα ρούχα. Παρέες-παρέες βγαίνουν στους δρόμους, κάνουν αστεία και γελούν.

Το Καρναβάλι στο Ρέθυμνο

Απαντώ στις ερωτήσεις

1. Πώς γιορτάζονται οι Αποκριές στο μέρος που ζεις; Τι φοράς, όταν ντύνεσαι μασκαράς;

2. Πού αλλού γίνονται μεγάλες γιορτές καρναβαλιού;

Μια φορά κι έναν καιρό ... ήταν ο Αρλεκίνος!

Μια φορά κι έναν καιρό ζούσε στη Βενετία ένα φτωχό αγοράκι, ο Αρλεκίνος. Η Αποκριά έφτασε και όλοι οι φίλοι του φόρεσαν τα αποκριάτικα κουστούμια τους. Μπήκαν στις γόνδολές τους και προχώρησαν προς το Μεγάλο Κανάλι ντυμένοι πιερότοι, κολομπίνες, φασουλήδες, ιππότες. Ο Αρλεκίνος τούς έβλεπε από το παράθυρο. Εκείνοι τον χαιρετούσαν και του φώναζαν: "Θα έρθεις κι εσύ μαζί μας; Έλα!" Αυτός τούς κοίταζε και σκεφτόταν :"Πώς να 'ρθω, δεν έχω αποκριάτικο κουστούμι".

Η μητέρα του τον είδε και κατάλαβε...

— Έλα μαζί μου, του είπε. Θ' ανεβούμε στη σοφίτα και θα ψάξουμε μαζί. Κάτι θα υπάρχει εκεί.

Ο Αρλεκίνος και η μητέρα του ανέβηκαν γρήγορα επάνω. Άρχισαν το ψάξιμο. Έβρισκαν, όμως, μόνο κουρέλια.

— Πόση ώρα θα ψάχνουμε, μαμά;

— Μη βιάζεσαι, είπε με νόημα εκείνη. Θα διαλέξουμε μερικά κουρέλια με όμορφα χρώματα και θα σου ράψω ένα κουστούμι. Θα δεις! Σε λίγο θα είναι έτοιμο! Έτσι, θα φοράς την πιο όμορφη στολή κι απ' όπου περνάς θα σε θαυμάζουν όλοι. Κανείς δεν θα σε γνωρίζει.

Έτσι κι έγινε. Όταν ο Αρλεκίνος έφτασε στην πλατεία, κανείς δεν τον γνώρισε. Ξαφνικά, ένα κοριτσάκι όρμησε και του έβγαλε τη μάσκα.

— Καλέ, είναι ο Αρλεκίνος! Και είναι και ο πιο όμορφος!

— Αυτόν θα ντύσουμε βασιλιά της φετινής Αποκριάς, είπε ο Τζιόρτζιο.

Η παρέα χόρευε όλη τη νύχτα.

Ύστερα από κείνη τη βραδιά, κάθε Αποκριά έφθαναν από παντού πολλοί και παράγγελναν πολύχρωμα κουστούμια στη μητέρα του Αρλεκίνου.

Και έτσι ο Αρλεκίνος έζησε ευτυχισμένος με τη μητέρα του και τους φίλους του.

Απαντώ στις ερωτήσεις

1. Πού ζούσε ο Αρλεκίνος;
2. Γιατί ήταν λυπημένος;
3. Πώς αναγνώρισαν τον Αρλεκίνο τα άλλα παιδιά;
4. Τι είπε ο Τζιόρτζιο;

Αετός με κουδούνια!

Ο χαρταετός δεν είναι μόνο ελληνικό έθιμο. Έχει τις ρίζες του στην Άπω Ανατολή, την Κίνα, την Ιαπωνία και την Κορέα. Οι λαοί αυτών των χωρών πίστευαν ότι οι αετοί έδιωχναν τα κακά πνεύματα. Σύμφωνα με την παράδοση, μια νύχτα ένας γιαπωνέζος στρατηγός πέταξε πάνω από το εχθρικό στρατόπεδο έναν αετό στον οποίο είχε κρεμάσει κουδούνια. Οι εχθροί του πίστεψαν ότι τους κυνηγούσαν τα κακά πνεύματα και το έβαλαν στα πόδια!

Διασκευή από το κείμενο που βρίσκεται στο ένθετο της *Καθημερινής* " Οι ερευνητές πάνε παντού". Αριθμός φύλλου 8.

Λεξιλόγιο

Η Αποκριά - Οι Αποκριές
η Καθαρή Δευτέρα
η μάσκα
η φορεσιά
η στολή
το κουστούμι
ο χορός
το τραγούδι
το γλέντι
το αστείο

ο χαρτοπόλεμος
ο μασκαράς
ο φασουλής
ο πιερότος
ο ιππότης
η κολομπίνα
ο Αρλεκίνος
το έθιμο
ο χαρταετός

φοράω-φορώ
ντύνω-ντύνομαι
χορεύω
γελώ
γλεντώ
τραγουδώ
πίνω
τρώ(γ)ω
πετώ

αποκριάτικος, -η, -ο

ΕΝΟΤΗΤΑ 17η
Καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή

"Καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή...!"

Βαγγέλης: Να, δες το! Είναι ο Θούριος του Ρήγα.
Μπαμπάς: Α! Εγώ το ξέρω απέξω.
Βαγγέλης: Δεν πας, τότε, να το πεις, εσύ, μπαμπά; Εγώ... ντρέπομαι.
Μπαμπάς: Αχ! Τι μου θυμίζεις τώρα... Κι εγώ φοβόμουνα πάντα, μην ξεχάσω τα λόγια.
Βαγγέλης: Θα έχει πολύ κόσμο... Εμένα η καρδιά μου χτυπά δυνατά από τώρα. Να, πιάσε να δεις!
Μπαμπάς: Έλα, ησύχασε. Θα είσαι ντυμένος και τσολιάς. Κι όταν θα λες το ποίημα, να φωνάξεις πολύ δυνατά τους δύο τελευταίους στίχους.
Βαγγέλης: Ε, και τι θα γίνει;
Μπαμπάς: Θα γίνει σεισμός από τα χειροκροτήματα. Θα χειροκροτήσουν όλοι δυνατά.

«Λες να έχει δίκιο ο μπαμπάς», σκέφτηκε ο Βαγγέλης, και το μάτι του έπεσε στους δύο τελευταίους στίχους του ποιήματος.

Ο Θούριος του Ρήγα

Ως πότε, παλικάρια, να ζούμε στα στενά,
μονάχοι, σα λιοντάρια, στις ράχες στα βουνά;
Σπηλιές να κατοικούμε, να βλέπουμε κλαδιά,
να φεύγουμε απ΄ τον κόσμο, για την πικρή σκλαβιά;
Να χάνουμε αδέρφια, πατρίδα και γονείς,
τους φίλους, τα παιδιά μας κι όλους τους συγγενείς;
Καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή,
Παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και φυλακή!

Απαντώ στις ερωτήσεις

1. Ποιο ποίημα θα πει ο Βαγγέλης στη γιορτή της 25ης Μαρτίου;
2. Γιατί έχει αγωνία;
3. Τι θα είναι ντυμένος στη γιορτή;

Η Επανάσταση του '21

Τετρακόσια χρόνια σχεδόν η Ελλάδα ήταν σκλαβωμένη στους Τούρκους. Οι Έλληνες, όμως, δεν μπορούσαν να ζήσουν σκλάβοι για πάντα. Τον Μάρτιο του 1821 ξεκίνησαν την επανάσταση. Εφτά ολόκληρα χρόνια πολεμούσαν σε όλα τα μέρη της Ελλάδας και στο τέλος ελευθέρωσαν την πατρίδα.

Ο Ιερός Λόχος πολεμά τους Τούρκους στο Δραγατσάνι.
[*Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Εκδοτική Αθηνών, τ. ΙΒ΄, σελ. 56]

Η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα

Ο Ευαγγελισμός* της Θεοτόκου

Ημέρα Λευτεριάς, λοιπόν, και ημέρα που ο Άγγελος έφερε την "Καλή Είδηση" στην Παναγία. "Μη φοβού Μαριάμ", της είπε, καθώς η Παναγία τρόμαξε, όταν τον είδε μπροστά της. "Θα γεννήσεις τον Χριστό!"

Λάμπουν οι εκκλησιές την ημέρα αυτής της γιορτής. Στα σχολεία μας γιορτάζουμε και τις δυο μεγάλες γιορτές. Παίζουμε θέατρο και κάνουμε παρέλαση. Ελληνικές σημαίες κυματίζουν παντού. Μερικά παιδιά φορούν εθνικές στολές. Το μεσημέρι τρώμε ψάρι. Το απόγευμα κάνουμε επίσκεψη και λέμε τα "Χρόνια Πολλά" στους Βαγγέληδες και στις Βαγγελίτσες.

Όπου κι αν βρίσκονται οι Έλληνες στις 25 του Μάρτη, κάνουν μεγάλη γιορτή.

Ν. Κοκκαλίδου-Ναχμία, *Όταν οι Έλληνες γιορτάζουν* [Διασκευή]

Από το βιβλίο *The Sahetian*, 1997, σελ. 58

Απαντώ στις ερωτήσεις

1. Γιατί έκαναν επανάσταση οι Έλληνες το 1821;
2. Τι και τι γιορτάζουμε στις 25 Μαρτίου;
3. Τι κάνουμε εμείς στο σχολείο μας την ημέρα εκείνη;

* Ευαγγελισμός = καλή είδηση

Τα σκλαβάκια

Ένα δέντρο είναι η φυλακή. Δυο παιδιά γίνονται κυνηγοί και κυνηγούν τα άλλα. Όποιος κυνηγός ακουμπήσει κάποιο παιδί το πηγαίνει στη φυλακή. Αυτός ο κυνηγός γίνεται ο φύλακας των παιδιών. Ο άλλος συνεχίζει το κυνηγητό. Αν κάποιο παιδί ξεγελάσει τον φύλακα και αγγίξει ένα από τα παιδιά αυτά, το ελευθερώνει.

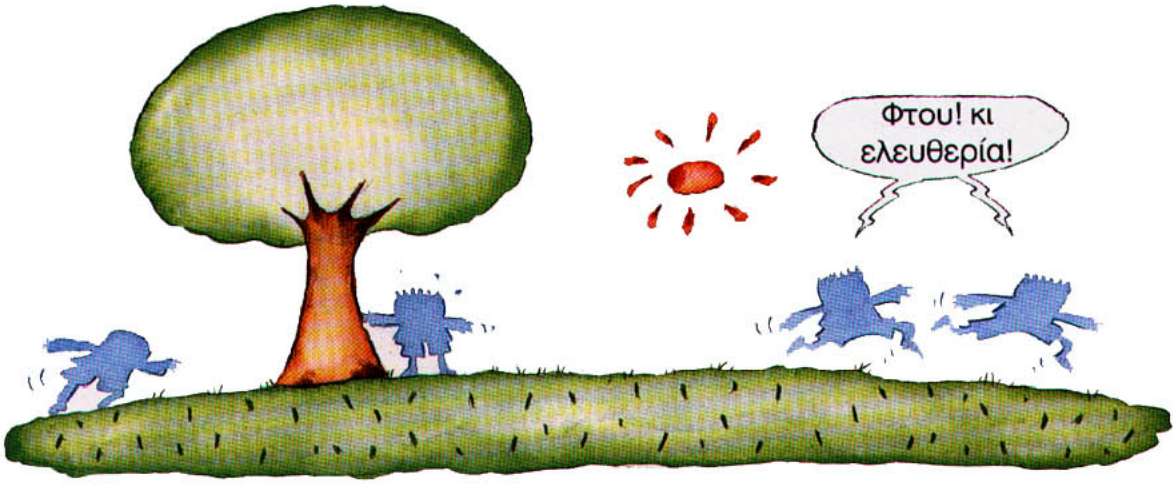

Λεξιλόγιο

η ιστορία
η επανάσταση
η ελευθερία / η λευτεριά
ο θάνατος
η σκλαβιά
η φυλακή
η μάχη
η πατρίδα
η σημαία
η παρέλαση
η επίσκεψη
η γιορτή
η εκδήλωση
το ποίημα
το θέατρο
ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου

το παλικάρι
ο αγωνιστής
ο σκλάβος
τα σκλαβάκια
ο τσολιάς

το κυνηγητό
το χειροκρότημα
το στεφάνι
το άγαλμα

πολεμώ
ελευθερώνω
γιορτάζω
κυνηγώ
χειροκροτώ

φυλακισμένος, -η, -ο
δάφνινος, -η, -ο
γενναίος, -α, -ο

ΕΝΟΤΗΤΑ 18η
Θέλω να γίνω...

Θέλω να γίνω...

Η Δήμητρα από την Αυστραλία έχει γράψει ένα γράμμα στον φίλο της τον Ρόμπερτ, που ζει στην Αγγλία. Βιάζεται να το ταχυδρομήσει.

Λίγο αργότερα στο ταχυδρομείο...

Μετά από έξι μέρες ο ταχυδρόμος φέρνει το γράμμα στον Ρόμπερτ...

Απαντώ στις ερωτήσεις

1. Τι σκέφτεται ο Ρόμπερτ για το επάγγελμα του ταχυδρόμου;
2. Πώς έρχεται ο ταχυδρόμος στο σπίτι σου; Με ποδήλατο, με αυτοκίνητο ή με άλλο τρόπο;
3. Γράφεις εσύ γράμματα σε φίλους σου ή σε συγγενείς σου; Τι τούς γράφεις;

Τι θέλω να γίνω

Μιλάμε κι εμείς για το επάγγελμα που θέλουμε να κάνουμε, όταν θα μεγαλώσουμε.

Η κυρία Παραπατά, η σερβιτόρα

Η κυρία Παραπατά ήταν σερβιτόρα. Αγαπούσε τη δουλειά της και τους πελάτες της. Το ίδιο την αγαπούσαν και εκείνοι. Το μόνο πρόβλημα ήταν ότι η κυρία Παραπατά... παραπατούσε. Μια μέρα η κυρία Παραπατά παραπάτησε, καθώς πήγαινε να σερβίρει τη σούπα, και τελικά τη σέρβιρε στο κεφάλι ενός πελάτη. Το ίδιο έγινε και με ένα κοτόπουλο, που... το σέρβιρε στην ποδιά ενός σοβαρού κυρίου. Όταν μια μέρα σέρβιρε την τούρτα στο κεφάλι του αφεντικού, εκείνο της έδωσε τα παπούτσια στο χέρι.

Η κυρία Παραπατά ήταν στενοχωρημένη και έκλαιγε, γιατί αγαπούσε πολύ τη δουλειά της. Δεν υπήρχαν, όμως, άλλα εστιατόρια στην πόλη, για να δουλέψει. Τότε, ο κύριος Παραπατάς και τα μικρά Παραπατάκια σκέφτηκαν έναν τρόπο, για να κάνουν την κυρία Παραπατά ξανά ευτυχισμένη. "Θα ανοίξουμε ένα δικό μας εστιατόριο και μάλιστα εδώ, μέσα στο σπίτι μας!" είπαν.

Βοήθησαν όλοι και σε λίγο το καινούργιο εστιατόριο ήταν έτοιμο. Τα Παραπατάκια αγόρασαν δύο ζευγάρια πατίνια και μιαν απόχη. Είχαν, φαίνεται, κάτι στο νου τους.

Την άλλη μέρα οι πρώτοι πελάτες έφτασαν. Η κυρία Παραπατά παραπάτησε ξανά, καθώς σέρβιρε τη σούπα. Εκείνη την ώρα, όμως, η μικρούλα Παραπατά με τα πατίνια της έφτασε σα βολίδα και άρπαξε τη σούπα στον αέρα με μιαν άλλη σουπιέρα! Μετά η κυρία Παραπατά παραπάτησε, ενώ κρατούσε ένα ψητό κοτόπουλο. Ο μικρούλης, όμως, Παραπατάς με τα πατίνια του έφτασε κι αυτός σα βολίδα και άρπαξε το κοτόπουλο στον αέρα με την απόχη του!

Οι πελάτες ήταν ενθουσιασμένοι και όλοι μαζί άρχισαν να χειροκροτούν και να φωνάζουν "ζήτω, ζήτω!". Από κείνη τη μέρα το εστιατόριο της κυρίας Παραπατά ήταν πάντα γεμάτο κόσμο, γιατί όλοι ήθελαν να δουν τους σερβιτόρους-ζογκλέρ! Η οικογένεια των Παραπαταίων ήταν πολύ ευτυχισμένη. Τώρα το μόνο πρόβλημα ήταν τι θα γινόταν, αν η κυρία Παραπατά ....δεν παραπατούσε!

Άλαν και Τζάνετ Άλμπεργκ

Εκφράσεις που θέλουν εξήγηση:

"της έδωσε τα παπούτσια στο χέρι" = την έδιωξε από τη δουλειά
"είχαν κάτι στο νου τους" = σκέφτηκαν κάτι
"έφτασε σα βολίδα" = ήρθε πολύ γρήγορα

Ο λαγός πουλάει καρότα κι ο αρκούδος χτίζει ... σπίτια!

γιαπί: η οικοδομή που δεν έχει τελειώσει ακόμη.
πηλοφόρι: πλατιά σανίδα πάνω στην οποία οι χτίστες τοποθετούν τη λάσπη.
μυστρί: εργαλείο που χρησιμοποιούν οι χτίστες στο χτίσιμο, για να βάζουν τη λάσπη ανάμεσα στα τούβλα.

Λεξιλόγιο

το επάγγελμα
η δουλειά
ο γιατρός/ ο άρρωστος
ο δάσκαλος, η δασκάλα/ οι μαθητές, οι μαθήτριες
ο ταχυδρόμος/ το γράμμα
ο κρεοπώλης/ το κρέας
ο πελάτης
ο ψαράς/ το ψάρι
ο μανάβης/ τα φρούτα, τα λαχανικά
ο ανθοπώλης/ τα λουλούδια
ο κτηνοτρόφος/ τα ζώα
ο μηχανικός/ το αυτοκίνητο
ο δάσκαλος, η δασκάλα των ξένων γλωσσών
ο μάγειρας/ τα φαγητά
ο ζαχαροπλάστης/ τα γλυκά
το γκαρσόν(ι)
ο σερβιτόρος/ η σερβιτόρα/ το φαγητό, το ποτό, οι χυμοί

ο κηπουρός/ ο κήπος
ο φούρναρης/ το ψωμί
ο, η ηθοποιός/ το θέατρο
ο τραγουδιστής, η τραγουδίστρια/ το τραγούδι
το γραμματόσημο
το ταχυδρομείο
το εστιατόριο
το κρεοπωλείο

εργάζομαι
δουλεύω
ταχυδρομώ
χτίζω
φτιάχνω
πουλώ
σερβίρω

ανοίγω την πόρτα
ανοίγω εστιατόριο
μοιράζω γράμματα

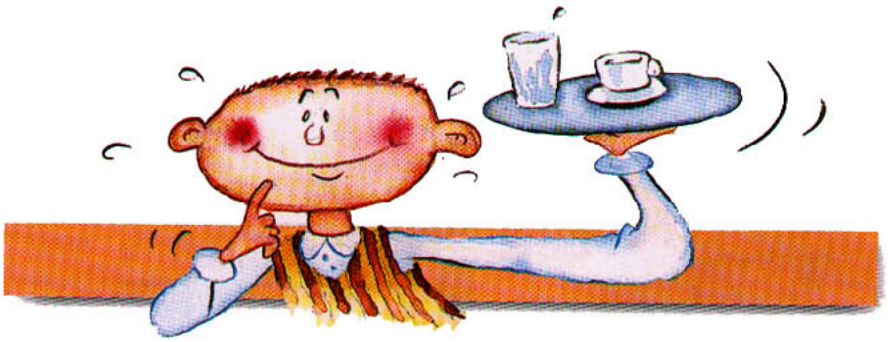

ΕΝΟΤΗΤΑ 19η
Χριστός Ανέστη, Χρόνια Πολλά!

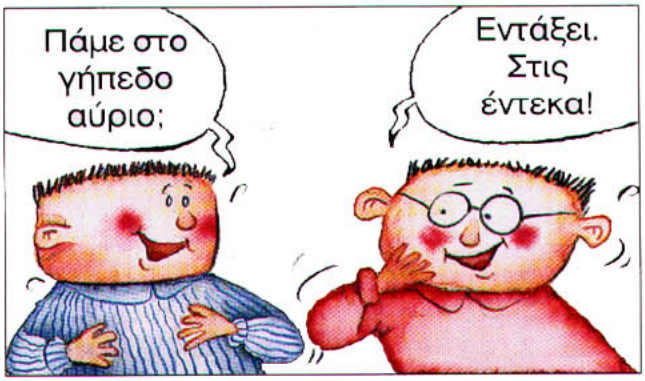

Απαντώ στις ερωτήσεις

1. Σαν τι να σκέφτεται η Φατμέ;

2. Γιατί ρωτάει το παιδί "πάλι;";

Ανάσταση

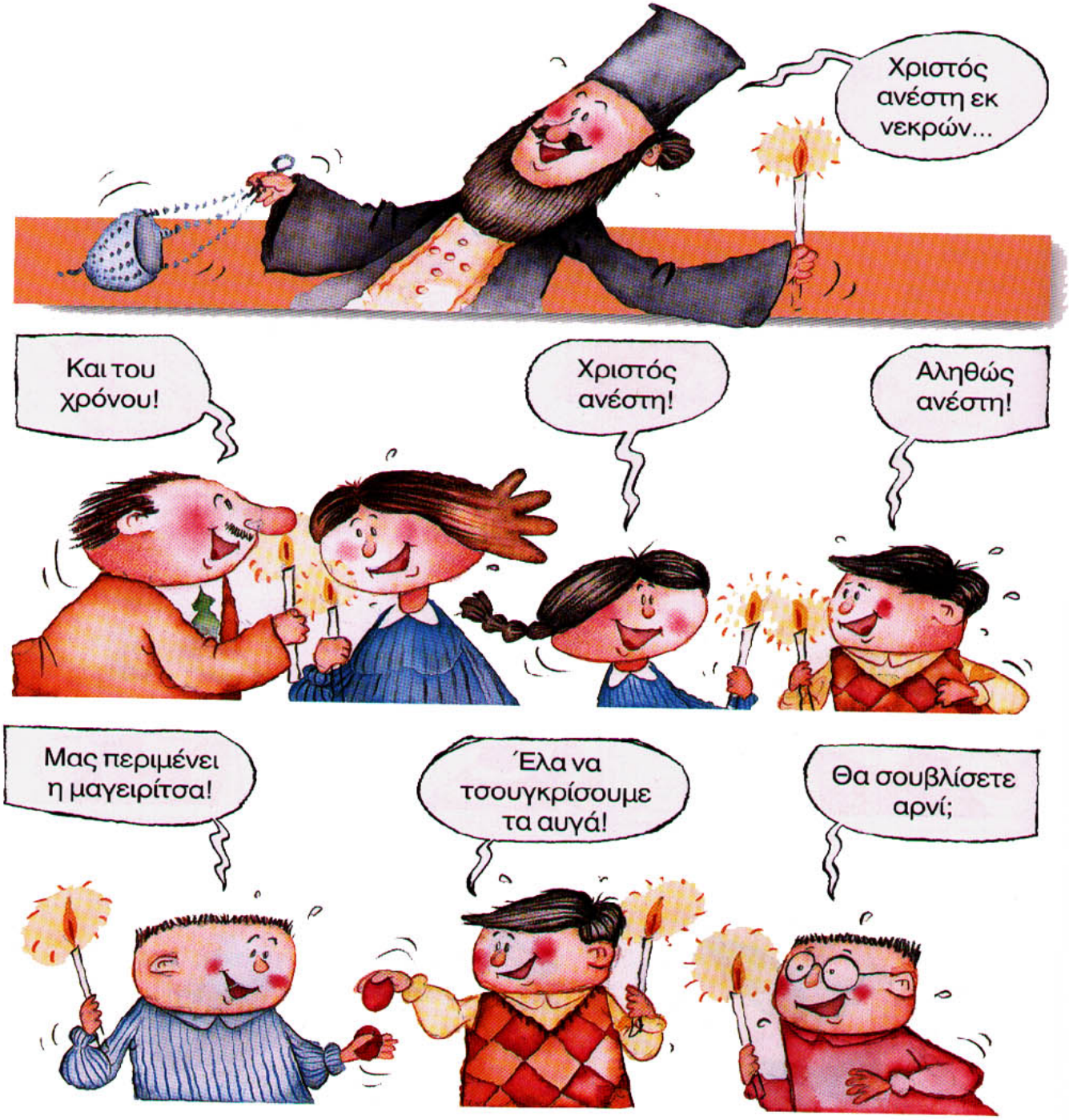
Χριστός ανέστη εκ νεκρών...
Και του χρόνου!
Χριστός ανέστη!
Αληθώς ανέστη!
Μας περιμένει η μαγειρίτσα!
Έλα να τσουγκρίσουμε τα αυγά!
Θα σουβλίσετε αρνί;

Πασχαλιάτικα έθιμα στον κόσμο

Σκέφτομαι και απαντώ

1. Βλέπω τις εικόνες και ξεχωρίζω τα ελληνικά έθιμα.

2. Πού μοιάζουν και πού δεν μοιάζουν τα ελληνικά με τα άλλα έθιμα;

3. Ποιες προετοιμασίες κάνετε στο σπίτι σας για τη γιορτή του Πάσχα;

Τη νύχτα της Ανάστασης!

Νίκος: Μπαμπά, τώρα θα έχουν πάει όλα τα παιδιά στην εκκλησία. Κάνε γρήγορα, σε παρακαλώ.

Μπαμπάς: Εντάξει, δεν θα αργήσουμε, Νίκο. Φεύγουμε αμέσως. Να πάρουμε τις λαμπάδες. Μην τις ξεχάσουμε! Πάμε, αν και είναι πολύ νωρίς ακόμα.

Κρατώντας το χέρι του μπαμπά του, ο Νίκος μπαίνει στην εκκλησία. Τα φώτα έχουν σβήσει και οι ψάλτες ψάλλουν. Σε λίγο οι ψαλμωδίες σταματούν και μέσα από το Ιερό βγαίνει ο παπάς με τα πιο όμορφα άμφιά του. Στα χέρια του κρατάει αναμμένη λαμπάδα. Όλοι πλησιάζουν. Εκείνος στέκεται στην Ωραία Πύλη, ψάλλει με γλυκιά φωνή το "Δεύτε λάβετε φως" και δίνει το Άγιο Φως. Όλοι ανάβουν τις λαμπάδες τους. Η εκκλησία λάμπει. Ο Νίκος κοιτάζει θαμπωμένος την ολόφωτη εκκλησία. Ο κόσμος βγαίνει στο προαύλιο κρατώντας τις αναμμένες λαμπάδες. Ο ιερέας ανεβαίνει μαζί με τους ψάλτες στην εξέδρα και διαβάζει το Ευαγγέλιο. Ο Χριστός νίκησε τον θάνατο. Αναστήθηκε!

άμφια = η στολή που φοράει ο παπάς στη λειτουργία
Ωραία Πύλη = η κεντρική πύλη που οδηγεί στο Ιερό
Δεύτε λάβετε φως... = ελάτε να πάρετε φως
ολόφωτος, -η, -ο = γεμάτος φως
κάνε γρήγορα = βιάσου

Αμέσως μετά ακούγεται η δυνατή φωνή του παπά. Όλος ο κόσμος ψάλλει μαζί του:

"Χριστός ανέστη εκ νεκρών θανάτω θάνατον πατήσας
και τοις εν τοις μνήμασι ζωήν χαρισάμενος".

Οι καμπάνες χτυπούν χαρμοσύνες.

Θανός Μπλούνας
[Δασκαλίνα]

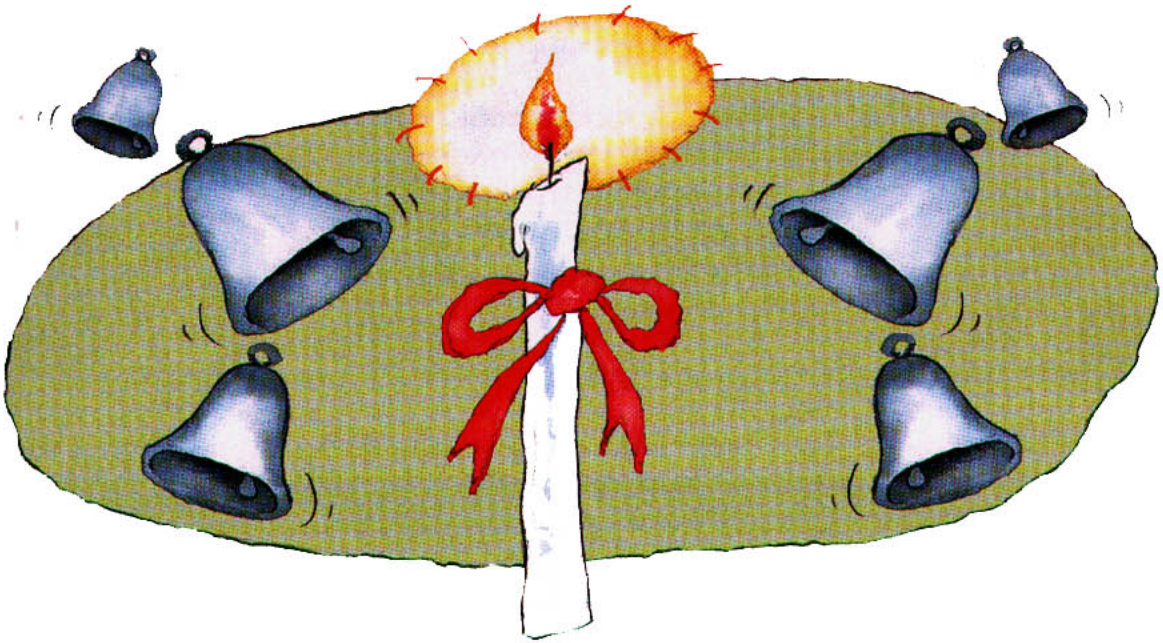

Από το βιβλίο του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων "Εκκλησιαστικά Θέματα Τμήμα Β
[Δασκαλίνα]

Απαντώ στις ερωτήσεις

1. Γιατί έχει αγωνία ο Νίκος;
2. Πότε και πώς άναψαν οι λαμπάδες;
3. Τι γίνεται στην αυλή της εκκλησίας;
4. Σε ποια εκκλησία κάνεις εσύ Ανάσταση;
5. Με ποιους άλλους πηγαίνεις στην εκκλησία;

Η Πασχαλιά

Ήρθε πάλι η Πασχαλιά
με αγάπη και φιλιά,
με αβγό και με αρνί!
Χαίρετε, Χριστιανοί!

Τι φορέματα καλά,
τι γλυκίσματα πολλά,
τι τραγούδια τι φωνή!
Χαίρετε, Χριστιανοί!

Νέοι, γέροι και παιδιά
ανεβαίνουν στην πλαγιά
και γλεντάνε τη Λαμπρή.
Χαίρετε, Χριστιανοί!

Αλέξανδρος Κατακουζηνός

Λεξιλόγιο

ο Επιτάφιος
η Ανάσταση
το Πάσχα
η Λαμπρή
η εκκλησία
η Ωραία Πύλη
το Άγιο Φως
οι Χριστιανοί

το έθιμο
η λαμπάδα
το αβγό
το κουλούρι
το τσουρέκι
η προετοιμασία

σουβλίζω (το αρνί)
τσουγκρίζω (το αβγό)
γιορτάζω

πασχαλινός,-ή,-ό
πασχαλιάτικος,-η,-ο
χαρμόσυνος,-η,-ο
κόκκινος,-η,-ο

- Χριστός Ανέστη!
- Αληθώς Ανέστη!

ΕΝΟΤΗΤΑ 2η
Κάθε παιδί κι ένα ...λουλούδι!!!

Ο Γιάννης και τα άλλα παιδιά έπαιξαν ένα παιχνίδι στην τάξη τους. Κάθε παιδί έλεγε κάτι για τον εαυτό του και έπειτα ζωγράφιζε ένα λουλούδι στον πίνακα. Να τι είπαν τα παιδιά:

Μετά τον Γιάννη, τον Γιόχαν, την Κάθριν, τον Μάριο μίλησαν και ζωγράφισαν και άλλα παιδιά. Στο τέλος ο πίνακας έμοιαζε με κήπο!

Άσκηση: Λέω κι εγώ κάτι για τον εαυτό μου.

Τα λουλούδια παίζουν με τα γράμματα!

Το θυμάρι και το θρούμπι*
ντύνουν μ' άρωμα τη γη
κι οι μικρές οι μελισσούλες
στήνουν γύρω τους γιορτή.

Δεντρολίβανο και δυόσμος
είναι φίλοι γκαρδιακοί.
Δε στολίζουνε τα βάζα,
νοστιμίζουν το φαΐ.

Τον ουρανό βαρέθηκαν
αστέρια και πλανήτες,
στη γη μας κατεβήκανε
και γίναν μαργαρίτες.

Ένα τρελό τριαντάφυλλο
κόκκινο και μικρό
τριάντα φούστες φόρεσε
και πάει στο χορό.

Στη λαύρα του καλοκαιριού
υάκινθος ανθίζει,
καράβι μοσκοκάταρτο
στον κήπο αρμενίζει....

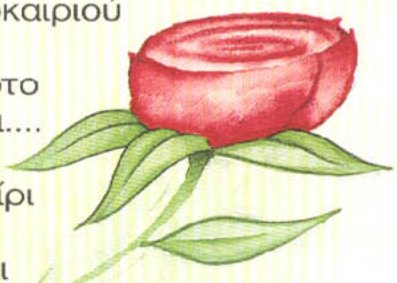

Λούζεται το καλοκαίρι
στο κύμα τ' ασημί
κι ύστερα στολίζεται
μ' ανθάκια γιασεμί.

---

* θρούμπι, το: αρωματικός θάμνος
Από το βιβλίο: Ζωή Βαλάση, *Η Αλφαβήτα των Λουλουδιών*, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997.

Λεξιλόγιο

το περιβόλι	το γιασεμί	το χρυσάνθεμο	το γαρύφαλλο	το θυμάρι
ο Έλληνας	η Ελληνίδα	ο Ολλανδός	η Ολλανδέζα	ή η Ολλανδή
ο Ιταλός	η Ιταλίδα	ο Αυστραλός	η Αυστραλέζα	ή η Αυστραλή
ο Γερμανός	η Γερμανίδα	ο Σουηδός	η Σουηδέζα	ή η Σουηδή
ο Ρώσος	η Ρωσίδα	ο Καναδός	η Καναδέζα	ή η Καναδή

ΕΝΟΤΗΤΑ 20η
Έλα, μπάρμπα, να σου κάνω το τραπέζι

Σκηνές από διάφορες παραστάσεις του Καραγκιόζη

γλώσσα = α) η γλώσσα του ανθρώπου, η γλώσσα του ζώου
β) η ξένη γλώσσα, η μητρική γλώσσα
γ) το ψάρι γλώσσα

θα μας κεράσει = θα μας προσφέρει κάτι (γλυκό, ποτό).

μπάρμπα= θείε
ξυπόλυτος= αυτός που δεν φορά παπούτσια.

σύνταξη = τα χρήματα που παίρνει κάποιος από τη δουλειά του, όταν σταματήσει να εργάζεται.
βάρα = χτύπα.
θα βαρέσεις = θα χτυπήσεις.

Ο Καραγκιόζης γραμματικός

Κολλητήρι: Γεια σου, πατέρα μου.
Κοπρίτης: Γεια σου, άντρα της μάνας μου.
Μπιριγκόκος: Γεια σου, παιδί της γιαγιάς μου.
Καραγκιόζης: Όλος ο λόχος προσοχή! Για πες μου, Κολλητήρι, ένα ζώο με δύο πόδια;
Κολλητήρι: Ένα ζώο με δύο πόδια, μπαμπά μου, είναι η κότα!
Καραγκιόζης: Μπράβο...,παιδί μου! Για πες μου εσύ, μικρέ μου, ένα ζώο με δύο πόδια;
Μπιριγκόκος: Ένα ζώο με δύο πόδια είσαι εσύ!
Καραγκιόζης: Ζώο είμαι εγώ, βρε βλάκα;
Μπιριγκόκος: Γιατί, τότε, προχθές σου έλεγε ο φούρναρης «ρε ζώο, γιατί δεν πληρώνεις το ψωμί που χρωστάς»;
Καραγκιόζης: Σιωπή!... Για πες μου εσύ, Κοπρίτη, ένα ζώο με τέσσερα πόδια;
Κοπρίτης: Ένα ζώο με τέσσερα πόδια... Α... ένα... ζώο με τέσσερα πόδια. Ένα ζώο με δύο πόδια τι είναι;
Καραγκιόζης: Ένα ζώο με δύο πόδια είναι η κότα.
Κοπρίτης: Τι θα πω τώρα εγώ;
Καραγκιόζης: Ένα ζώο με τέσσερα πόδια.
Κοπρίτης: Δύο κότες μαζί!
Καραγκιόζης: Τι λες βρε! Άντε, περάστε μέσα να φάμε. Γρήγορα! Μην κρυώσουν οι ελιές!

Θανάσης Σπυρόπουλος

Απαντώ στις ερωτήσεις

1. Ποια γλώσσα άρεσε στον Καραγκιόζη; Εσύ ποιες άλλες γλώσσες ξέρεις;
2. Αντί για τη λέξη "χειροπέδες", ποια λέξη άκουσε ο Καραγκιόζης;
3. Τι απάντησε ο Κοπρίτης στον Καραγκιόζη;
4. Ποιο από τα παιδιά του Καραγκιόζη απάντησε σωστά;
5. Γιατί λέει ο Καραγκιόζης ότι θα κρυώσουν οι ελιές: Οι ελιές είναι φαγητό;
6. Έχετε δει παραστάσεις Καραγκιόζη; Κουβεντιάστε γι' αυτές.
7. Ποιος είναι ο Καραγκιόζης σ' αυτές τις φωτογραφίες; Πώς είναι το σώμα του, πώς είναι τα ρούχα του;

ο γραμματικός : αυτός που ξέρει γράμματα, ο δάσκαλος
ο λόχος: εκατό στρατιώτες μαζί κάνουν έναν λόχο.

Έλα, μπάρμπα, να φάμε!

Καραγκιόζης: Γεια σου, μπάρμπα! Έλα, να σου κάνω το τραπέζι.
Μπάρμπα-Γιώργος: Τι τραπέζι, ωρέ; Τραπέζια έχω πολλά στο σπίτι μου.
Καραγκιόζης: Δε σου λέω, ρε μπάρμπα, να σου φτιάξω τραπέζι! Έλα να φάμε σου λέω!
Μπάρμπα-Γιώργος: Τότε έρχομαι. Μα ... τι θα φάμε; Αφήνεις εσύ ποτέ τίποτα;
Καραγκιόζης: Θα φάμε γλώσσα.
Μπάρμπα-Γιώργος: Τρώεται, ωρέ, η γλώσσα;
Καραγκιόζης: Πώς δεν τρώεται, μπάρμπα; Ψητή, τηγανητή, βραστή, όπως θες!
Μπάρμπα-Γιώργος: Ε..ε!...τούτος είναι τρελός! Για ποια γλώσσα, ωρέ, μου λες;
Καραγκιόζης: Για το ψάρι "γλώσσα" και για τη μοσχαρίσια γλώσσα, σου λέω! Ποια θες να φας;
Μπάρμπα-Γιώργος: Α!.....κατάλαβα. Ποια θέλω να φάω; Και πού τη βρήκες εσύ, ωρέ, τη γλώσσα;
Καραγκιόζης: Στο λεξικό της ελληνικής γλώσσας, μπάρμπα!

Θανάσης Σπυρόπουλος

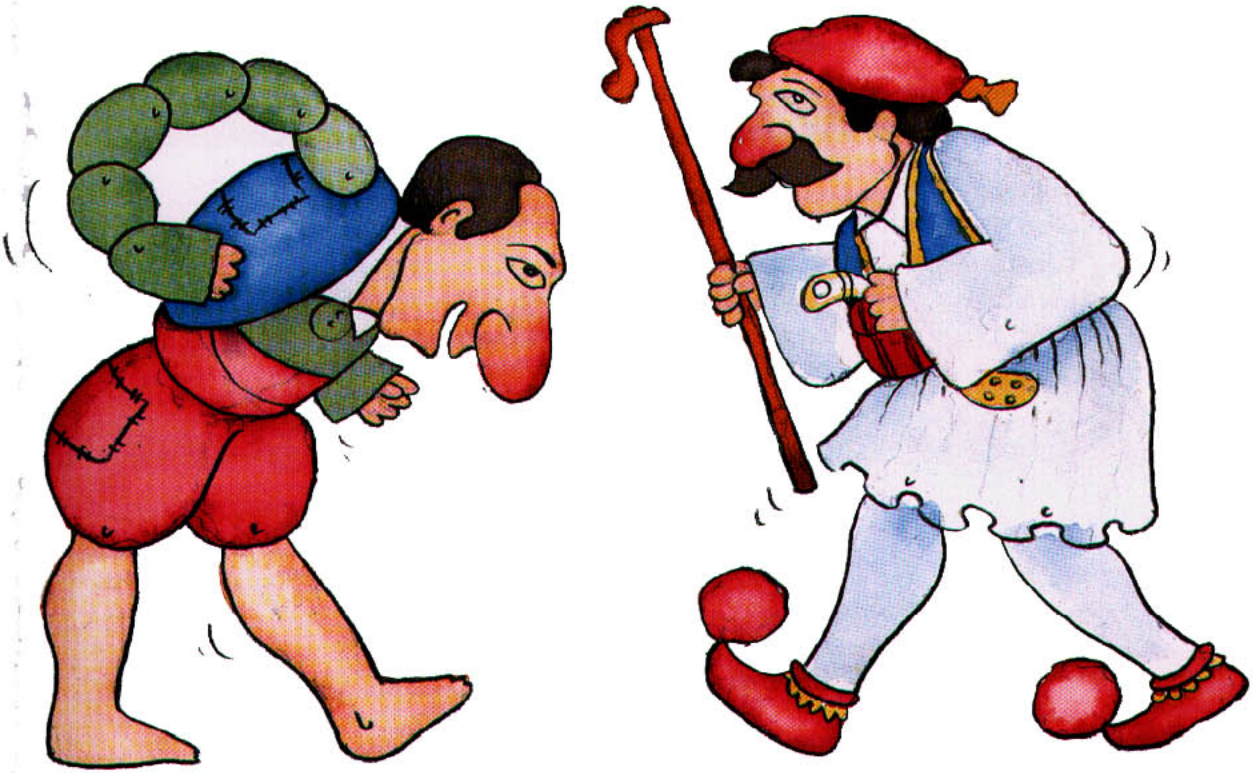

Ας τραγουδήσουμε όλοι μαζί το τραγούδι του Διονύση Σαββόπουλου για τον Καραγκιόζη:

Λευκό μου σεντονάκι...

Κείνο που με τρώει
κείνο που με σώζει
είναι που ονειρεύομαι
σαν τον Καραγκιόζη.

Λευκό μου σεντονάκι
λάμπα μου τρελή,
[...]
πάρε στη σκιά σου
τούτο το παιδί.

Λεξιλόγιο

ο Καραγκιόζης
το Κολλητήρι
ο Γραμματικός
ο καμπούρης
ο μικρός
ο βλάκας

η παράγκα
η ελιά/ οι ελιές
η παράσταση
η σκηνή
το πανί
το σεντονάκι
οι χειροπέδες
ο λόχος

ξυπόλυτος, -η,- ο
παλιός, -ά,-ό

παίζω
πληρώνω
χρωστώ
κρυώνω
κερνώ
τρώ(γ)ω
τρώ(γ)ομαι
ονειρεύομαι
σώζω

γλώσσα
- **μοσχαρίσια**
- **ξένη, ελληνική**
- **μοσχαρίσια βραστή**
- **ψάρι**

ΕΝΟΤΗΤΑ 21η
Γάιδαρος και λύκος

Γάιδαρος και λύκος

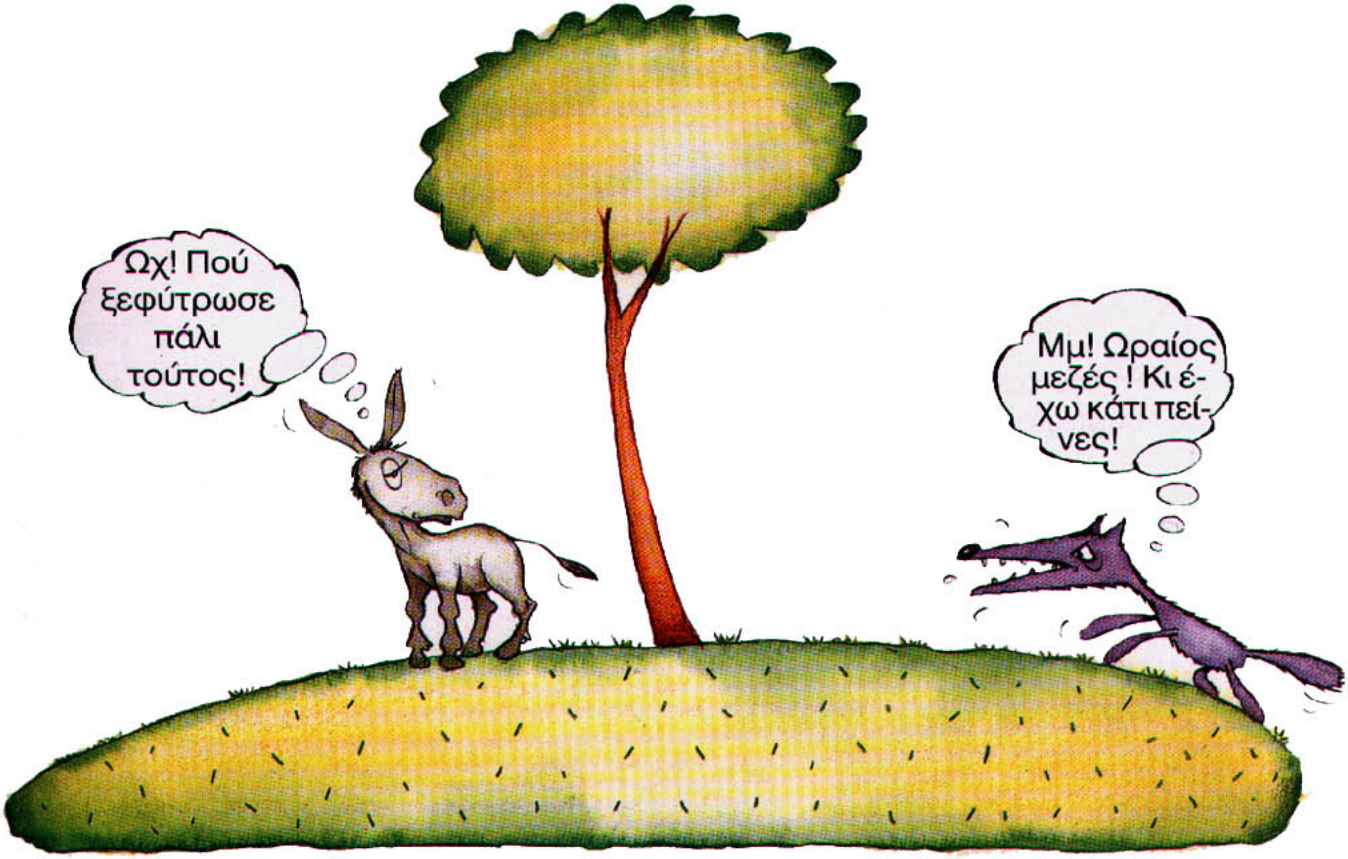

Σκέφτομαι και απαντώ

1. Τι σημαίνει για το γάιδαρο η φράση του λύκου «ωραίος μεζές»;

2. Τι νομίζεις ότι θα κάνει ο γάιδαρος;

Μια φορά κι έναν καιρό
σε λιβάδι δροσερό
ένας γάιδαρος καθόταν
έτρωγε κι ευχαριστιόταν.

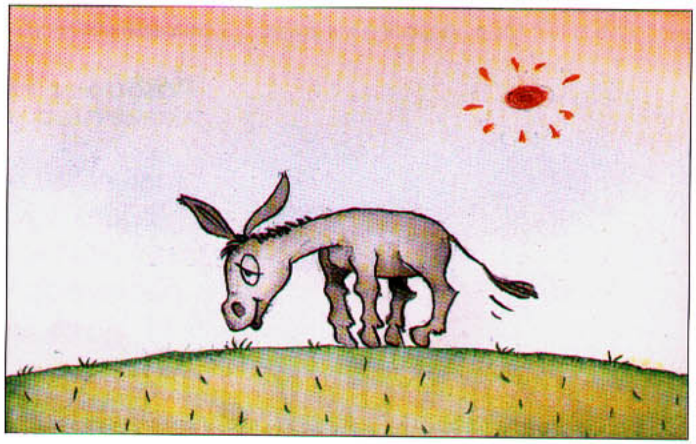

Μα για τύχη του κακή
να, ένας λύκος φτάνει εκεί.
— Γεια χαρά σου, γαϊδαράκο!
— Ω! καλώς το φιλαράκο!

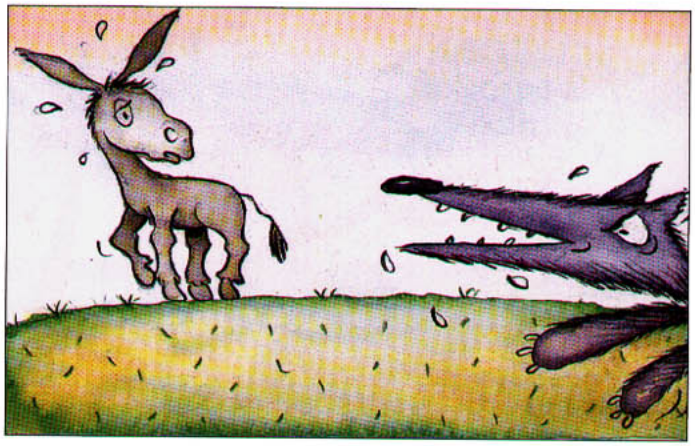

— Ξέρεις! Άδεια είν' η κοιλιά μου.
— Έλα, βόσκησε κοντά μου.
— Τι, να φάω χόρτα εγώ;
— Βλέπεις τίποτ' άλλο εδώ;

— Πώς δε βλέπω; Βλέπω εσένα.
— Ω! τι λες; Θα φας εμένα;
— Ναι, κι αρχίζω παρευθύς.
— Στάσου, φίλε, να χαρείς!

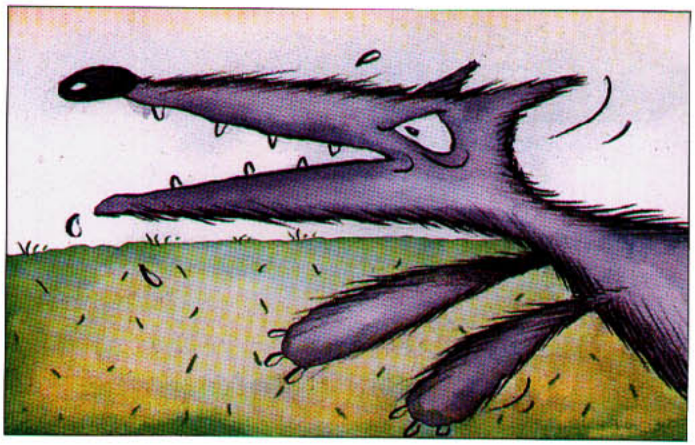

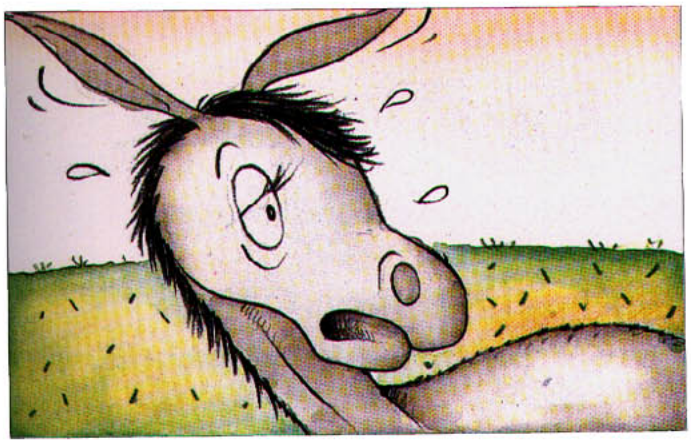

Μια και απόφαση έχεις πάρει
να με φας το φουκαριάρη,
μη, τουλάχιστον, αρχίσεις
απ' τη μούρη μου! Να ζήσεις.
Άρχισε απ' τα πισινά μου.
— Έχε χάρη, μπουνταλά μου!

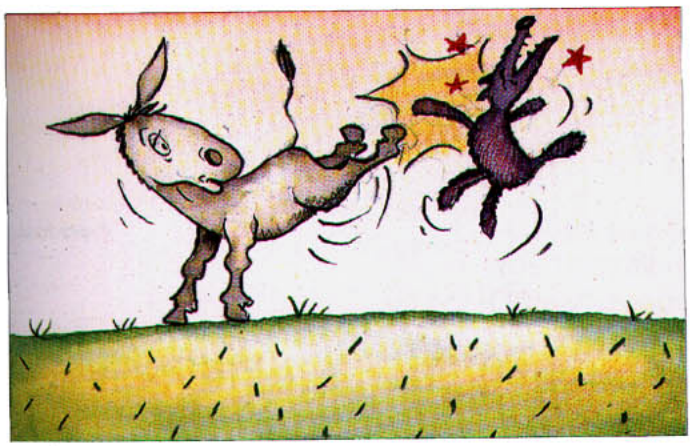

— Απ' τα πισινά θ' αρχίσω.
Πάει ο λύκος από πίσω.
Μια γερή κλωτσιά τού φέρνει,
τούμπες τρεις ο λύκος παίρνει.

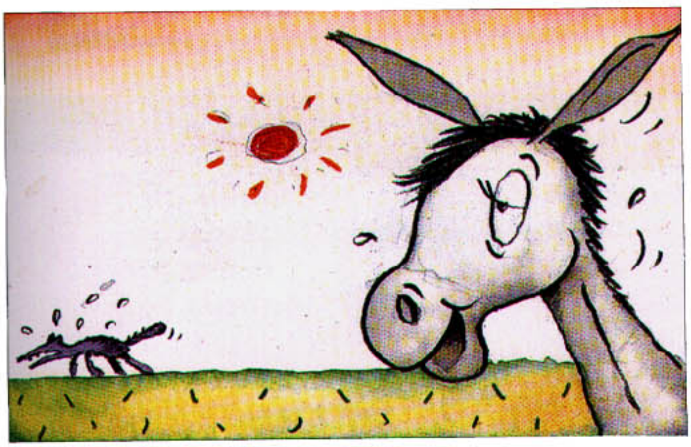

Με τα μούτρα του σπασμένα,
με τα δόντια του βγαλμένα
τρέχει ουρλιάζοντας στο δάσος.
Και ο γάιδαρος ο μπάσος
γκάρισμα τρανό αρχινά
κι αντηχούνε τα βουνά....

Ζ. Παπαντωνίου

παρευθύς: αμέσως
μπουνταλάς: κουτός, χαζός, βλάκας

μπάσος: βαθύφωνος, π.χ. μπάσα φωνή
τρανός: μεγάλος, δυνατός

Σκέφτομαι και απαντώ

1. Τι έκανε ο γάιδαρος στο λιβάδι;
2. Πώς ένιωθε;
3. Τι γύρευε ο λύκος στο λιβάδι;
4. Με ποιον τρόπο κατάφερε ο γάιδαρος να γλιτώσει από τον λύκο;
5. Τι έπαθε τελικά ο λύκος;
6. Τι θυμάμαι από τον μύθο του Αισώπου "Το λιοντάρι και το ποντίκι";

Αίνιγμα

Μπα, τετράποδο δεν είναι,
μα έχει τέσσερα ποδάρια.
Βολικά καθίζω απάνω,
δίχως σέλα, χαλινάρια.

Τι είναι;

(η καρέκλα)

Βρίσκω κάποιο αίνιγμα και το λέω στην τάξη μου.

Ας τραγουδήσουμε τώρα όλοι μαζί το παρακάτω τραγούδι:

Ο γάιδαρος

Ήταν ένας γάιδαρος
με μεγάλα αυτιά,
το παχνί δεν τ' άρεσε,
ήθελε αρχοντιά.

Ήθελε η ράχη του
να φορέσει σέλα,
για να καμαρώνεται
με το σύρε κι έλα.

Στο δρόμο που πήγαινε
βρήκε μια αλεπού
κι η αλεπού τον ρώτησε:
— Γάιδαρε για πού;

— Τι σε μέλλει εσένανε
πού πηγαίνω εγώ;
Πάω ν' αγοράσω μερικό σανό
και λίγο μαϊντανό
να φάμε εσύ κι εγώ.

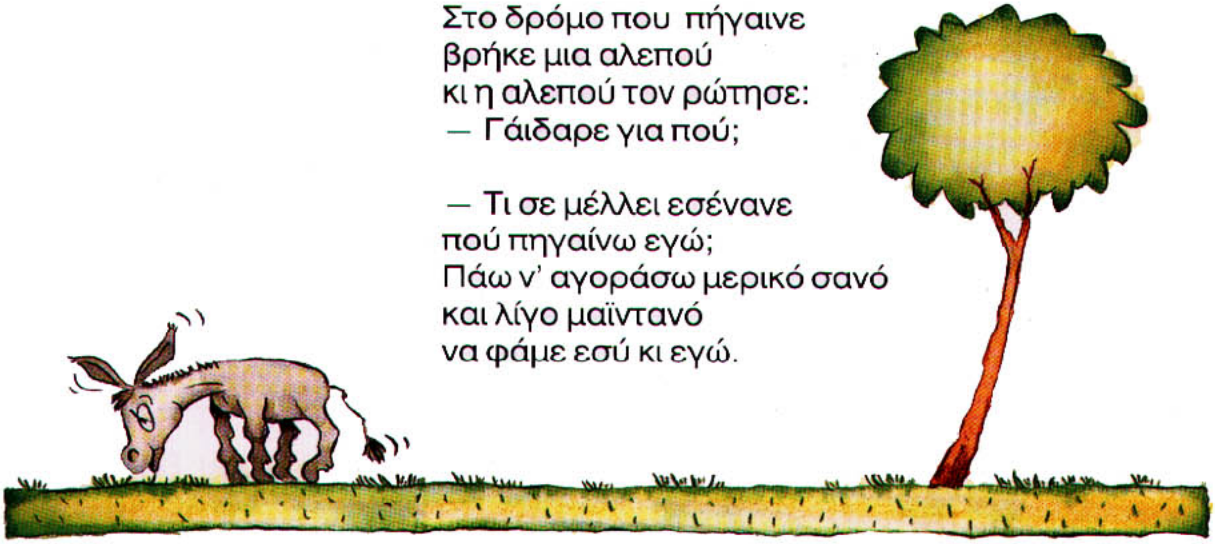

Λεξιλόγιο

το λιβάδι
ο λύκος
η κοιλιά
η κλοτσιά

άδειος, -α, -ο
πονηρός, -ή, -ό

αρχίζω
κλοτσώ
ουρλιάζω
παίρνω
ευχαριστιέμαι
κάθομαι

ΕΝΟΤΗΤΑ 22η
Α! Τι ωραία! Διακοπές!

Στο ταξιδιωτικό γραφείο
TRAVEL DREAM

— Πότε θέλετε να κάνετε διακοπές στην Ελλάδα;
— Τον Ιούλιο. Μπορείτε να μας βρείτε εισιτήρια και δωμάτια;
— Ευχαρίστως! Να κοιτάξω. Υπάρχουν ακόμη ελεύθερες θέσεις από Λονδίνο για Αθήνα με την Ολυμπιακή στις 20 Ιουλίου. Το αεροπλάνο πετάει στις εννιά το πρωί και φτάνει στην Αθήνα στις δώδεκα και μισή.
— Θέλουμε να πάμε και στην Κρήτη.
— Πώς και πότε;
— Με το πλοίο, από 28 Ιουλίου μέχρι 11 Αυγούστου.
— Ωραία! Από τον Πειραιά φεύγετε στις 19:30 με το πλοίο «Αρκάδι» και θα μείνετε στο Ρέθυμνο στο ξενοδοχείο «Το Δάσος». Σε μια βδομάδα θα πάρετε τα εισιτήρια σας!
— Ευχαριστούμε πολύ. Γεια σας!

Απαντώ

- *Πώς θα ταξιδέψουν στην Ελλάδα και σε ποιες πόλεις θα μείνουν οι πελάτες του TRAVEL DREAM;*

Τι προσφέρει ένα γραφείο ταξιδίων;

Η μεγάλη μας πείρα και η καλή οργάνωσή μας θα σας προσφέρουν άνετο ταξίδι και ευχάριστες διακοπές στην Ελλάδα.

Ταξίδια ατομικά και ομαδικά:

- ***Αεροπορικά***
- ***Κρουαζιέρες***
- ***Ενοικιάσεις αυτοκινήτων***
- ***Σιδηροδρομικά***
- ***Συνέδρια***
- ***Κρατήσεις δωματίων***
- ***Ατμοπλοϊκά***
- ***Εκπαιδευτικά***
- ***Βίζες***

Ταξίδια στην Ευρώπη

ΡΕΘΥΜΝΟ:

Στην Παλιά Πόλη θα δείτε παλιά βενετσιάνικα σπίτια.

Στο λιμάνι υπάρχουν ωραίες λαϊκές ταβέρνες με φρέσκα ψάρια.

Στην αγορά θα βρείτε φρέσκα φρούτα και λαχανικά.

Στην καθαρή θάλασσα μπορείτε να κολυμπάτε και να κάνετε θαλάσσια σπορ.

Πολλά ξενοδοχεία έχουν πισίνες, όπου μπορείτε να κολυμπάτε, όταν φυσάει δυνατός αέρας.

Λεξιλόγιο

οι διακοπές
το ταξίδι
η κρουαζιέρα
η ενοικίαση

το ταξιδιωτικό γραφείο
το εισιτήριο
το ξενοδοχείο
η πισίνα
το αεροπλάνο
το πλοίο
το τρένο
το λεωφορείο
το λιμάνι
η ταβέρνα
η παραλία
η θάλασσα
το βουνό
η άμμος
το θαλάσσιο σπορ
το ψάρι

ομαδικός, -ή, -ό
ατομικός, -ή , -ό
φρέσκος, -ια, -ο.

ταξιδεύω
ενοικιάζω
πετάω / πετώ
φεύγω
αναχωρώ
φτάνω
κολυμπώ

ΕΝΟΤΗΤΑ 3η
Στο σπίτι...
Καθένας μας και όλοι μαζί !

Α. Πρωινό ξεκίνημα

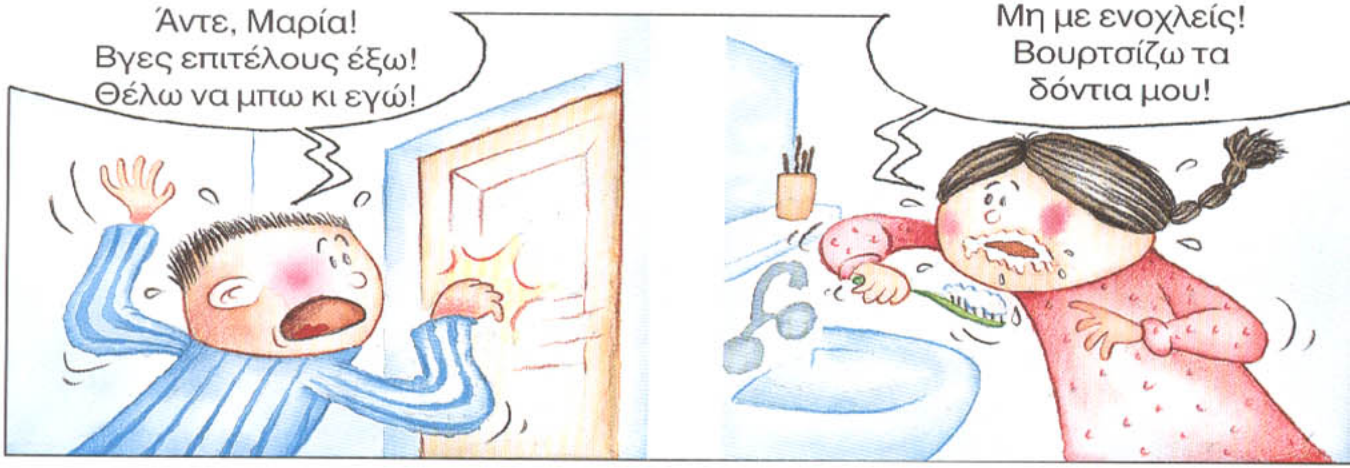

Β. Την ώρα του φαγητού

Γ. Την ώρα της εργασίας

* **όλο μαζί μου τα βάζεις** = κάθε φορά νομίζεις ότι φταίω εγώ

** **ο δάσκαλος μάς έχει βάλει πολλά** = ο δάσκαλος μάς έδωσε πολλές εργασίες

Δ. Στην τηλεόραση

Ε. Στην κουζίνα

Στο σπίτι του Νίκου έγιναν κι αυτά. Να, πώς μας τα λέει στο ημερολόγιό του.

Ήταν υπέροχο το σημερινό φαγητό. Όταν τους έβλεπα να το ετοιμάζουν δεν περίμενα να γίνει και τόσο νόστιμο. Η μαμά, καθώς το ετοίμαζε, όλο έδινε εντολές:

— Κώστα, κόβε πιο μικρές τις πατάτες! Κόψε γρήγορα τα κολοκυθάκια και τις μελιτζάνες. Μαρία, ετοίμασες τη σάλτσα;

— Αχ, με τσούζουν τα κρεμμύδια, γκρίνιαζε η Μαρία.

Όταν ετοιμάστηκαν όλα, η Μαρία έβαλε τα πιάτα στο τραπέζι κι εγώ τα ποτήρια.

Στ. Ζημιές και μαστορέματα

Μετά το φαγητό ο μπαμπάς κι η μαμά κάθισαν να πιουν καφέ. Το απόγευμα ο μπαμπάς είχε πολλή δουλειά. Χάλασαν οι σωλήνες του νιπτήρα. Χάλασε και το πλυντήριο. Μουρμούρα η μαμά... Θέλει καινούργιο. Ο μπαμπάς, όμως, με τα κατσαβίδια και τα κλειδιά του τα κατάφερε μια χαρά.

Λεξιλόγιο

η κουζίνα	**ο φούρνος**	**το τραπέζι**
το μπάνιο	**το πλυντήριο**	**το πιάτο**
το σαλόνι	**η τηλεόραση**	**το ποτήρι**
το υπνοδωμάτιο	**ο νιπτήρας**	**το κλειδί**
		το κατσαβίδι

Ερωτήσεις

1. Ποιο φαγητό μαγείρεψε η μητέρα;
2. Πώς βοήθησαν τα παιδιά στο μαγείρεμα;
3. Τα παιδιά μάλωναν το απόγευμα. Γιατί ζήτησε η Μαρία τη βοήθεια του μπαμπά;
4. Πώς έφτιαξε ο μπαμπάς τις ζημιές;
5. Εσύ πώς περνάς στο σπίτι σου με την οικογένειά σου;

ΕΝΟΤΗΤΑ 4η
Να ζήσεις, Μαρία...

"Να ζήσεις, Μαρία και χρόνια πολλά"

Το μάθημα τελείωσε και τα παιδιά ετοιμάζονται να βγούν για διάλειμμα:

Πρόσκληση

Αγαπητέ Θωμά,

σε προσκαλώ στο πάρτι που θα κάνω για τα γενέθλιά μου, το Σάββατο στις 23 Σεπτεμβρίου, ώρα 4 το απόγευμα.

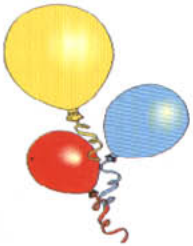

Διεύθυνση: Θεοτοκοπούλου 32
Τηλέφωνο: 34657

Σε περιμένω
Με αγάπη
Μαρία

Ερωτήσεις

1. Εσύ πώς γιορτάζεις τα γενέθλιά σου;
2. Πηγαίνεις σε πάρτι φίλων σου;
3. Πώς περνάτε;

Ευχές για τη Μαρία

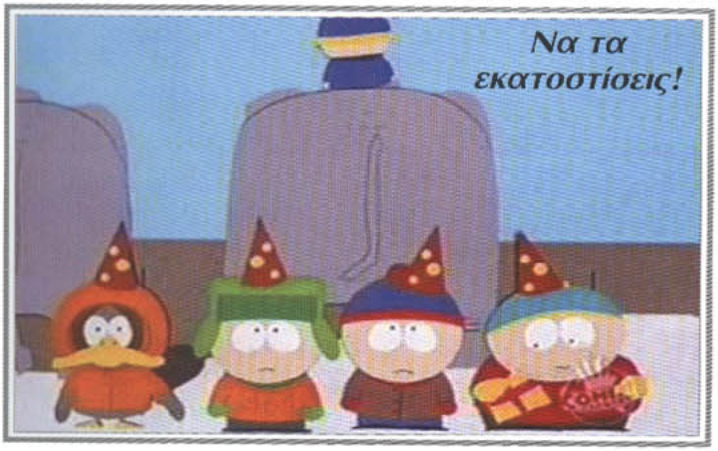

Τα γενέθλια της Μαρίας

Μητέρα: Μαρία, άνοιξε την πόρτα, χτυπάει το κουδούνι.
Μαρία: Ναι, μαμά.
Παιδιά: Χρόνια πολλά, Μαρία!
Μαρία: Ευχαριστώ, ευχαριστώ πολύ!
Αθηνά: Μαρία, ήρθαν οι φίλοι και οι φίλες σου;
Μαρία: Λείπουν μερικοί. Δεν ήρθε ακόμη ο Κώστας. Να τον περιμένουμε λίγο;

Ντριν, ντριν, το κουδούνι.

Μαρία: Αυτός είναι ο Κώστας. Πάω να ανοίξω.
Κώστας: Μαρία, να τα εκατοστίσεις!
Μαρία: Παιδιά, πάμε καλύτερα έξω; Η αυλή έχει ωραία δροσιά. Η τούρτα μάς περιμένει.

Όλα τα παιδιά βγήκαν στην αυλή και στάθηκαν γύρω από το τραπέζι.Η τούρτα με τα εννιά κεράκια και τα ωραία σχέδια ήταν πανέμορφη.

Άννα: Μαρία, φύσα δυνατά, να τα σβήσεις και τα εννιά!

Όλοι μαζί τραγουδούν. Οι ευχές δίνουν και παίρνουν!

Να ζήσεις, Μαρία, και χρόνια πολλά
μεγάλη να γίνεις με άσπρα μαλλιά
παντού να σκορπίζεις της γνώσης το φως
και όλοι να λένε να ένας "σοφός"!

Το φλας της φωτογραφικής μηχανής αστράφτει συνέχεια. Τα κομμάτια της τούρτας τελειώνουν γρήγορα. Οι λεμονάδες και οι πορτοκαλάδες φεύγουν στο λεπτό. Οι φωνές των παιδιών φτάνουν μέχρι τον δρόμο! Ξεσηκώθηκε όλη η γειτονιά.

Ερωτήσεις

1. Ποια παιδιά πηγαίνουν στη γιορτή της Μαρίας;
2. Τι ώρα κάνει το πάρτι η Μαρία;
3. Πόσων χρόνων γίνεται η Μαρία;
4. Γιατί γίνεται το πάρτι στην αυλή;
5. Πότε γιορτάζεις εσύ τα γενέθλιά σου;
6. Ποιους καλούμε στα γενέθλιά μας;

Τηλεφωνική πρόσκληση

Ντριν.....

Βασίλης: Παρακαλώ!
Μαρία: Γεια σου, Βασίλη. Η Μαρία είμαι. Τι κάνεις;
Βασίλης: Γεια σου, Μαρία. Καλά είμαι. Εσύ;
Μαρία: Κι εγώ καλά είμαι. Ξέρεις, Βασίλη, σε παίρνω για να σε προσκαλέσω στο πάρτι μου. Γιορτάζω τα γενέθλιά μου το Σάββατο, στις τέσσερις το απόγευμα. Θα 'ρθεις, ε;
Βασίλης: Και βέβαια θα 'ρθω. Να σε ρωτήσω κάτι;
Μαρία: Ναι.....
Βασίλης: Ποιους κάλεσες;
Μαρία: Κάλεσα όλα τα παιδιά της τάξης μας....
Βασίλης: Α, ωραία! Δηλαδή, κάλεσες και τον φίλο μου τον Χασάν;
Μαρία: Και βέβαια τον κάλεσα! Αφού είναι και δικός μου φίλος.
Βασίλης: Θα περάσουμε καλά τότε. Ο Χασάν έχει αρχίσει να μας μαθαίνει ένα παιχνίδι που παίζουν τα αγόρια στο Μαρόκο.

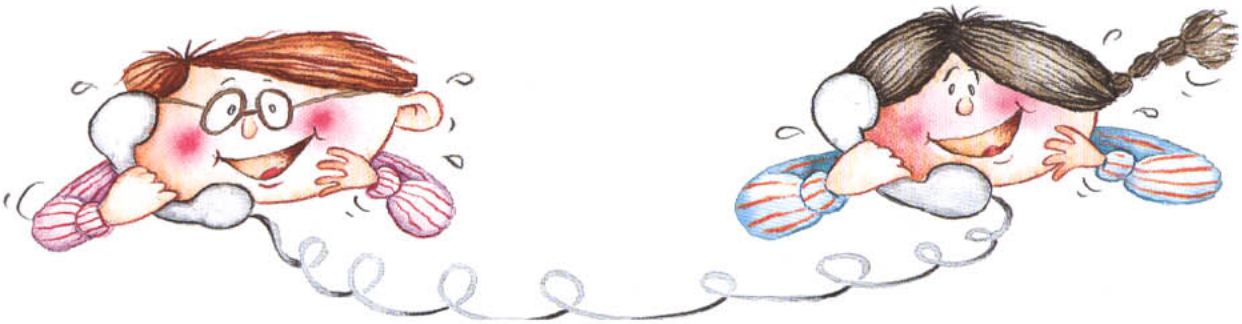

Λεξιλόγιο

τα γενέθλια	**γιορτάζω**
η γιορτή	**σβήνω (τα κεράκια)**
η πρόσκληση	**χορεύω**
η τούρτα	**καλώ (κάποιον)**
η λεμονάδα	**προσκαλώ (κάποιον στο πάρτι μου)**
η πορτοκαλάδα	
τα γλυκά	
ο φίλος	**χιλιόχρονος**
η φίλη	
το δώρο	

ΕΝΟΤΗΤΑ 5η
Οι συγγενείς μου

5

Ένα τηλεφώνημα από την Ελλάδα

Ντριν, ντριν.

Μαρία: Ναι, παρακαλώ!

Μίμης: Γεια σου, αδερφούλα. Ο Μίμης είμαι.

Μαρία: Θεέ μου, ο Μίμης! Μίμη μου, τι κάνεις; Πώς είσαι; Είστε όλοι καλά;

Μίμης: Μια χαρά. Εσείς πώς είστε;

Μαρία: Κι εμείς, Μίμη μου, όλοι καλά είμαστε! Πες μου, η μητέρα, ο πατέρας, ο Γιώργος, η γυναίκα σου; Πες μου, γέννησε η Κωνσταντίνα;

Μίμης: Γι' αυτό σας τηλεφωνώ. Η Κωνσταντίνα γέννησε ένα πανέμορφο αγοράκι.

Μαρία: Αλήθεια; Χριστέ μου, πόσο χαίρομαι! Να σας ζήσει! Να μας ζήσει!

Μίμης: Το καλοκαίρι θα το βαφτίσουμε. Ελπίζω να έρθετε στην Ελλάδα. Πες στα παιδιά ότι τώρα έχουν κι άλλο ξαδερφάκι.

Μαρία: Μα και βέβαια! Πόσο χαίρομαι!

Μίμης: Άντε, δώσε χαιρετισμούς στο Νίκο και φίλησέ μου τα ανιψάκια μου.

Μαρία: Κι εσύ φίλησέ τους όλους και πιο πολύ το μωρό.

Μίμης: Εντάξει. Γεια σου, Μαρία!

Μαρία: Γεια σου, Μίμη!

Ερωτήσεις

1. Ποιοι μιλούν στο τηλέφωνο;
2. Από ποιο μέρος τηλεφωνεί ο Μίμης;
3. Τι νέο λέει στη Μαρία;
4. Για ποιους ρώτησε η Μαρία;

* ακουστικά από κασέτα

Οι ρίζες μου

Τι παράξενα που ένιωθα, όταν άκουγα τον πατέρα μου να μιλά για τις ρίζες του. Κάθε φορά, όμως, όλο και κάτι γινόταν και δεν μάθαινα γι' αυτές.

Πατέρας: Μαρία, σου λέω, οι ρίζες μου είναι εκεί. Τους αγαπώ όλους. Τους αγαπώ πολύ.

Μητέρα: Καλά, βρε Νίκο! Όλοι θυμόμαστε τον τόπο μας. Κανείς δεν ξεχνά τους δικούς του. Όμως, εσύ το παρακάνεις. Όλο οι ρίζες μου και οι ρίζες μου! Ωχ πια!

Δεν άργησε, όμως, να ξαναγίνει αυτή η συζήτηση στην οικογένειά μας κι άρπαξα την ευκαιρία.

Γιάννης: Για σταθείτε εσείς οι δύο. Εγώ ξέρω πως ρίζες έχουν τα δέντρα και τα φυτά στο χώμα. Άντε, και οι ρίζες των δοντιών, όπως μου 'πε προχθές ο οδοντίατρος. Έχετε κι εσείς και δεν τις βλέπω;

Πατέρας: Τις είδες, Γιαννάκη, τις ρίζες μας. Τις είδες το καλοκαίρι. Είναι η Ελλάδα, το χωριό μας! Εκεί ζούσαν οι μακρινοί παππούδες και οι γιαγιάδες μας. Εκεί ζουν τώρα οι θείοι, οι θείες, κι ο ξάδερφος σου ο Κώστας.

Γιάννης: Δηλαδή, μπαμπά, έχουμε βαθιές ρίζες στο χωριό. Μάλιστα! Τώρα κατάλαβα. Για κοίτα να δεις που και οι άνθρωποι έχουν τις ρίζες τους!

Απάντησε προφορικά

1. Κάθε πότε ένιωθε παράξενα ο Γιάννης;
2. Τι καταλάβαινε, όταν άκουγε τη λέξη "ρίζες";
3. Τι του είπε ο μπαμπάς του για τη λέξη αυτή;
4. Εσένα πού είναι οι ρίζες σου;

ΚΑΛΩΣ ΝΑ 'ΡΘΕΙ

Είτε αδερφός είτε αδερφή,
στον κόσμο μας καλώς να 'ρθει.

Ένα μωρούλι μοναχό
θα φτάσει απ' το άγνωστο γυμνό.

Και θέλει να βρει συγγενείς:
παππού, γιαγιά, παιδιά, γονείς.

Έλα, ανθρωπάκι μια σταλιά,
το σπίτι μας, θερμή αγκαλιά,

όλο προσμένει για να 'ρθεις.
Άγνωστο αδέρφι, μην αργείς.

Ρένα Καρθαίου

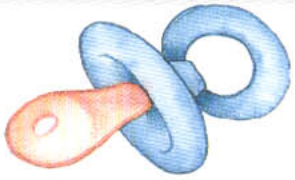

Λεξιλόγιο

η οικογένεια
ο πατέρας
η μητέρα
τα παιδιά
ο αδερφός
η αδερφή
τα αδέρφια
ο παππούς
η γιαγιά
το εγγόνι
τα εγγόνια

οι συγγενείς
ο θείος
η θεία
ο ξάδερφος
η ξαδέρφη
τα ξαδέρφια

οι ρίζες

το δέντρο της οικογένειας-
-το οικογενειακό δέντρο

γεννώ
γεννιέμαι
βαφτίζω

ΕΝΟΤΗΤΑ 6η
Έλα κι εσύ στην παρέλαση

Η 28η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Κοίτα, κάνουν πρόβα!

Θέλουν να είναι καλοί στην παρέλαση.

Εμείς μιλήσαμε στην τάξη για την 28η Οκτωβρίου του 1940. Ο δάσκαλος μάς είπε πως ο Χίτλερ και ο Μουσολίνι ήθελαν να κάνουν όλο τον κόσμο δικό τους.

Το 1940 οι Έλληνες πολέμησαν το στρατό του Μουσολίνι στα βουνά της Αλβανίας για την ελευθερία τους. Τέσσερα χρόνια σ' όλον σχεδόν τον κόσμο, μα πιο πολύ στην Ευρώπη, γινόταν πόλεμος. Τέσσερα χρόνια πείνα και φόβος. Τέλος ήρθε η ποθητή ελευθερία.

Η τάξη μας ετοίμασε μεγάλη γιορτή.

Ακούσαμε και τραγούδια με τη Βέμπο!

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΕΛΑΣΗ ΣΤΟ ΤΟΡΟΝΤΟ

Ντέμιαν: Γιώργο, πάμε την Κυριακή στο πάρκο να παίξουμε ποδόσφαιρο;

Γιώργος: Λυπάμαι, δεν μπορώ. Την Κυριακή πρέπει να πάω στην παρέλαση.

Ντέμιαν: Μα είναι Οκτώβριος! Ποια παρέλαση είναι αυτή;

Γιώργος: Α, δεν το ξέρεις; Είναι η ελληνική παρέλαση. Κάθε χρόνο εμείς οι Έλληνες κάνουμε παρέλαση. Φορούμε και εθνικές φορεσιές.

Ντέμιαν: Κάτι άκουσα στο ραδιόφωνο. Αλήθεια, τι γιορτάζετε;

Γιώργος: Γιορτάζουμε το ιστορικό ΟΧΙ του 1940. Σ' αυτόν τον πόλεμο σκοτώθηκαν πολλοί.

Ντέμιαν: Κακό πράγμα ο πόλεμος!

Γιώργος: Η δασκάλα μάς είπε ότι κάνουμε αυτήν την παρέλαση για να θυμόμαστε αυτούς που έχασαν τη ζωή τους για την δική μας ελευθερία.

Ντέμιαν: Δηλαδή, η ελληνική παρέλαση του Οκτωβρίου είναι σαν την καναδική γιορτή Remembrance Day του Νοεμβρίου.

Γιώργος: Ακριβώς! Έτσι είναι. Φέτος στην παρέλαση θα φορέσω την στολή του τσολιά. Είναι του πατέρα μου. Τη φορούσε κι εκείνος στις γιορτές του ελληνικού σχολείου.

Ντέμιαν: Α! Θα 'ναι ωραία!

Γιώργος: Έλα κι εσύ, αν θέλεις στην παρέλαση!

Παρέλαση στό Τορόντο

Ερωτήσεις κατανόησης

1. Τι έγινε στις 28 Οκτωβρίου του 1940;
2. Πού πολέμησαν οι Έλληνες;
3. Εσείς πώς γιορτάζετε την 28η Οκτωβρίου 1940;

Μαθαίνω
και χρήσιμες εκφράσεις

Γιορτάζω την 28η Οκτωβρίου.
Γιορτάζω την ημέρα του ΟΧΙ.
Κάνω παρέλαση.
Πηγαίνω στην παρέλαση.
Φορώ τη στολή του τσολιά.
Χορεύω ελληνικούς χορούς.

Λεξιλόγιο

ο πόλεμος	**η ελευθερία**	**πολεμώ**
ο στρατιώτης	**η σκλαβιά**	**γιορτάζω**
ο τσολιάς	**η πείνα**	**χορεύω**
ο φόβος	**η πατρίδα**	**φορώ**
	η σημαία	
	η παρέλαση	
	η στολή	
	η φορεσιά	
	η γιορτή	

ΕΝΟΤΗΤΑ 7η
Από τον πύργο του Τορόντο

1. Βλέπω προσεκτικά τις εικόνες και βρίσκω τρεις ομοιότητες.
2. Σε ποια από τις δύο πόλεις θα ήθελες να ζεις;

Από τον πύργο του Τορόντο

Ο Γιώργος και η Αφροδίτη είναι όλο χαρά σήμερα. Ήρθε η ξαδέρφη τους η Αθηνά από την Αθήνα και θέλουν να της δείξουν τον Πύργο της πόλης τους, το C.N. Tower, όπως το λένε.

Σε λίγο μπήκαν στο αυτοκίνητο του μπαμπά, πέρασαν την πόλη και έφτασαν στον Πύργο. Μπήκαν στο ασανσέρ και σχεδόν δεν κατάλαβαν πότε βρέθηκαν στην κορυφή.

Αθηνά: Πο, πο! Όλη η πόλη είναι κάτω από τα πόδια μας. Σαν να είμαστε στα σύννεφα!

Γιώργος: Κοίτα, Αθηνά, πόσο απλώνεται το Τορόντο!

Αφροδίτη: Όλα φαίνονται τόσο μικρά! Οι πολυκατοικίες και οι ουρανοξύστες μοιάζουν με σπιρτοκούτια.

Αθηνά: Ποια είναι η μεγάλη πίστα εκεί πέρα;

Γιώργος: Καλέ, δεν είναι πίστα, είναι η λίμνη Οντάριο και έχει παγώσει!.

Αφροδίτη: Μια μέρα θα σε πάμε και στους καταρράχτες του Νιαγάρα.

Αθηνά: Έχετε πολλά πάρκα και κήπους!

Γιώργος: Και πού να δεις το καλοκαίρι! Η πόλη είναι γεμάτη πράσινο και λουλούδια.

Ερωτήσεις

1. Γιατί είναι χαρούμενοι ο Γιώργος κι η Αφροδίτη;
2. Πού πήγαν την Αθηνά τα παιδιά;
3. Τι είδαν από τον Πύργο του Τορόντο;
4. Έρχεται ένας φίλος σου από άλλη χώρα στο μέρος που ζεις. Τι θα ήθελες να του δείξεις;

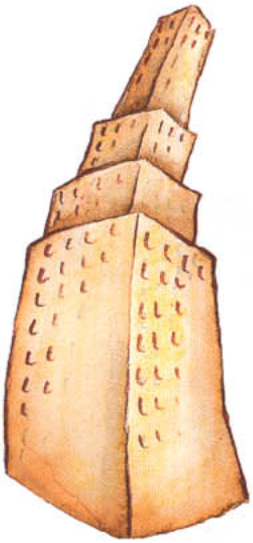

Λεξιλόγιο

η πόλη	ο κήπος
το πάρκο	τα λουλούδια
η πολυκατοικία	ο ουρανοξύστης
το σπίτι	η λίμνη
ο πάγος	οι καταρράκτες

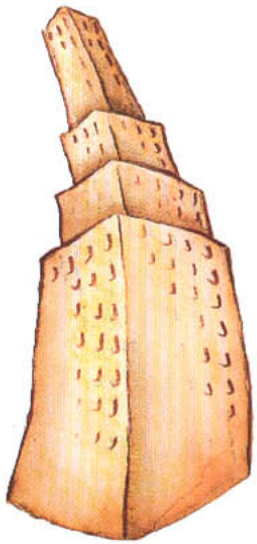

Χρήσιμες εκφράσεις

μένω
- στο σπίτι
- στο Τορόντο
- στον Καναδά

πηγαίνω
- στο σχολείο
- στη δουλειά
- στο γυμναστήριο

έρχομαι
- από το σχολείο
- από την δουλειά
- από το γυμναστήριο

μένω, στο / στον / στην.....
πηγαίνω στο / στον / στην.....
έρχομαι από το / τον / την.....

ΕΝΟΤΗΤΑ 8η
Πολλά μπορούν να κάνουν τα παιδιά

Ο Νίκος βλέπει ένα άσχημο όνειρο

Ένας μάγος παρουσιάστηκε στο όνειρο του Νίκου.

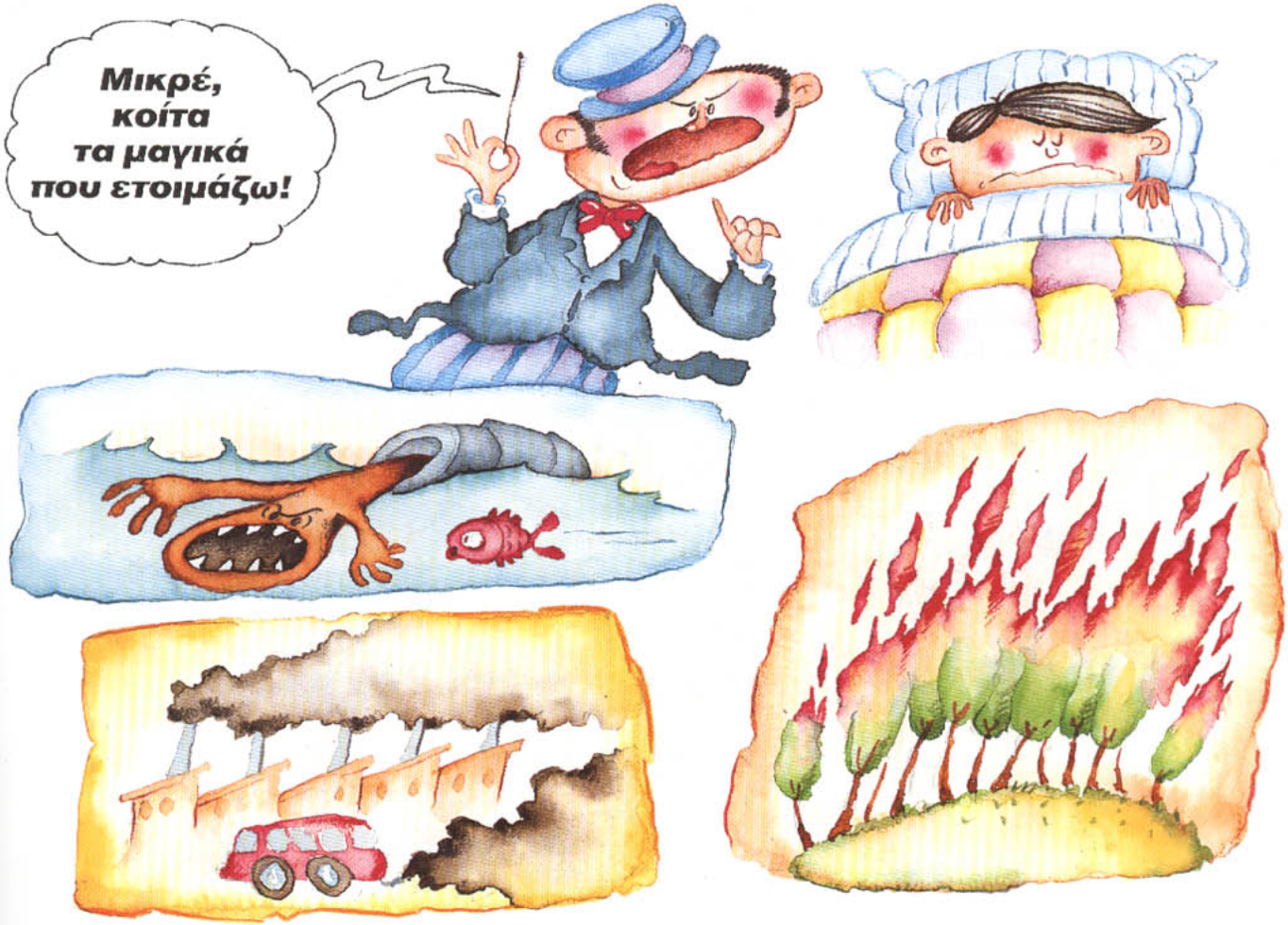

Με τα εργοστάσια και τα αυτοκίνητα θα εξαφανίσω όλο το πετρέλαιο της γης.
Μετά θα γεμίσω τον γαλάζιο ουρανό μ' ένα μαύρο σύννεφο. Η καθαρή θάλασσα θα γίνει βρόμικη.
Στο όμορφο δάσος θα γίνει τρελό πανηγύρι.... Να δεις τι έχουν να πάθουν τα μικρά και τα μεγάλα δέντρα από τις μπουλντόζες!
Ό,τι μείνει, θα το καταστρέψει η φοβερή πυρκαγιά.
Κανείς δεν μπορεί να με σταματήσει!

Το πρωί ο Νίκος είπε στον παππού του το όνειρο που είδε και συνέχισε:

Απαντώ στις ερωτήσεις

1. Τι όνειρο είδε ο Νίκος;
2. Πώς καταστρέφει ο μάγος το δάσος;
3. Τι εννοεί ο παππούς με τα τελευταία του λόγια;
4. Πώς φροντίζεις εσύ καθημερινά το περιβάλλον;

Η προσευχή των ψαριών

"Παναγιά μας κι Άϊ- Νικόλα,
σας παρακαλούμε όλα

πείτε στους τρελούς ανθρώπους,
που βρομίζουνε τους τόπους

να προσέξουνε λιγάκι
το γαλάζιο μας νεράκι.

Αν σε μας βρομιές πετάνε,
βρόμικα πώς θα μας φάνε;

Κι ούτε ο ήλιος θα βουτάει
σε νερό που θα βρομάει

και τη μύτη του θα πιάνει,
βόλτα στο γυαλό σαν κάνει.

Φώντας Λάδης

Απαντώ στις ερωτήσεις

1. Τι κάνουν τα ψαράκια σ' αυτό το ποίημα;
2. Σε ποιον προσεύχονται;
3. Τι παρακαλούν στην προσευχή τους;

Λεξιλόγιο

το περιβάλλον	**η θάλασσα**	**καθαρίζω**
το εργοστάσιο	**η μόλυνση**	**προστατεύω**
το δάσος	**η πυρκαγιά**	**μολύνω**
το βουνό	**ο ουρανός**	**καίω**
το ποτάμι		
	καθαρός, η, ο	
	βρόμικος, η, ο	

ΕΝΟΤΗΤΑ 9η
Πονάνε τα δόντια όταν χαλάσουν!

Μαμά, πονάει το δόντι μου!
Πονάς πολύ, ε! Πρέπει να πάμε στον οδοντίατρο.

Μαμά, δε γίνεται να μην πάω; Μπορεί και να μου περάσει...
Α, Νίκο! Πονάνε τα δόντια, όταν χαλάσουν! Τα δόντια, όταν χαλάσουν, πονάνε συνέχεια. Θα τηλεφωνήσω αμέσως στον οδοντίατρο.

Στον Οδοντίατρο

Οδοντίατρος: Μπράβο, Νίκο, κάθεσαι φρόνιμος, βλέπω!
Νίκος: Ναι, γιατρέ, αλλά δεν πονάω τώρα, μου πέρασε ο πονόδοντος.
Οδοντίατρος: Για να δω;
Νίκος: Καλά! Κάτι νιώθω βέβαια!
Οδοντίατρος: Να, βλέπω μια τρυπούλα! Μη φοβάσαι, δεν είναι τίποτα.
Νίκος: Φοβάμαι, γιατρέ, τον τροχό. Θα πονέσω;
Οδοντίατρος: Νίκο, σου υπόσχομαι ότι δεν θα πονέσεις καθόλου. Θα νιώσεις μόνο ένα μικρό τσίμπημα.
Νίκος: Ωχ!
Οδοντίατρος: Αυτό ήταν! Τώρα δεν πρέπει να πονάς.
Νίκος: Νιώθω το στόμα μου να φουσκώνει!
Οδοντίατρος: Κοίτα! Τώρα το δόντι σου καθαρίζεται από την τερηδόνα. Μετά θα το σφραγίσω.
Νίκος: Μμ!
Οδοντίατρος: Αυτό ήτανε, τελειώσαμε. Σε μια ώρα μπορείς να φας.
Μητέρα: Ευχαριστούμε, γιατρέ. Να σας πληρώσουμε. Τι σας χρωστάμε;
Οδοντίατρος: Επτά χιλιάδες δραχμές. Περιμένετε, να πάρετε και την απόδειξή σας.
Μητέρα: Ευχαριστούμε, γιατρέ. Γεια σας!
Οδοντίατρος: Κι εγώ ευχαριστώ! Γειά σας! Και τώρα Νίκο, ξέρεις....όχι πια καραμέλες! Να πάτε στο καλό.
Νίκος: Γεια σας γιατρέ!

Ερωτήσεις

1. Γιατί χάλασε το δόντι του Νίκου;
2. Ποιες άλλες τροφές χαλούν τα δόντια;
3. Πού πήγε ο Νίκος για να γίνει καλά;
4. Γιατί φοβόταν τον οδοντίατρο;
5. Πηγαίνεις στον οδοντίατρο τακτικά; Πώς νιώθεις;

Πονάει το δόντι μου και πηγαίνω στον οδοντίατρο. Παίζω με τον / την συμμαθητή /τριά μου τη σκηνή. Τι λέμε;

Χρήσιμες φράσεις

σφραγίζω το δόντι
πλένω τα δόντια μου
επισκέπτομαι τον οδοντίατρο
βουρτσίζω τα δόντια μου

Τι λέω όταν πάω στον οδοντίατρο;

— Αισθάνομαι πολύ άσχημα!
— Πονάει το δόντι μου !
— Τρελαίνομαι από τους πόνους!
— Γιατρέ, φοβάμαι...

Λεξιλόγιο

ο οδοντίατρος	**η ένεση**	**σφραγίζω**
ο πονόδοντος	**η οδοντόκρεμα**	**προσέχω**
ο τροχός	**η οδοντόβουρτσα**	**φοβούμαι ή φοβάμαι**
	η τερηδόνα	